

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

برنامه درسی

دوره: کارشناسی ارشد

رشته: جغرافیا و برنامه ریزی شهری

گرایش: آمایش شهری

گرایش: محیط زیست شهری

گرایش: برنامه ریزی مسکن و باز آفرینی شهری

گرایش: کاربری اراضی و ممیزی املاک

گروه: علوم اجتماعی

بازنگری شده مورخ ۹۶/۱/۲۳ کمیته علوم جغرافیایی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

عنوان برنامه: دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری

۱. به استناد آیین نامه واگذاری اختیارات برنامه ریزی درسی مصوب جلسه شماره ۸۸۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۳ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی، برنامه درسی بازنگری شده دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری با چهارگرایش آمایش شهری، محیط زیست شهری، برنامه ریزی مسکن و بازآفرینی شهری، کاربری اراضی و ممیزی املاک براساس صورتجلسه مورخ ۱۳۹۶/۱/۲۳ کمیته برنامه ریزی علوم جغرافیایی گروه علوم اجتماعی دریافت شد.

۲. برنامه درسی بازنگری شده فوق الذکر جایگزین برنامه درسی تغییرعنوان یافته دوره کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری مصوب جلسه شماره ۸۶ مورخ ۱۳۹۵/۹/۱۴ شورای عالی برنامه ریزی می شود.

۳. برنامه درسی مذکور در سه فصل: مشخصات کلی، جدول واحد های درسی و سرفصل دروس تنظیم شده و برای تمامی دانشگاه ها و مؤسسه های آموزش عالی و پژوهشی کشور که طبق مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری فعالیت می کنند، برای اجرا ابلاغ می شود.

۴. این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۳۹۶-۱۳۹۷ به مدت ۵ سال قابل اجراست و پس از آن نیازمند بازنگری می باشد.

عبدالرحیم نوه ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

مقدمه:

جهان به سرعت به شهرنشینی روی آورده است. در ارتباط متقابل انسان و طبیعت اکنون شهر تجلی بیشترین تأثیر انسان بر طبیعت است. در اوایل قرن بیستم ۱۵ درصد جمعیت جهان در شهرها زندگی می‌کردند و امروز در آغاز قرن بیست و یکم این رقم به حدود ۵۰ درصد افزایش یافته است و رقم فوق برای سال ۲۰۲۰ تا ۶۰ درصد برآورده شده است. اکنون بیش از بیست شهر جهان جمعیتی بالای ۲۰ میلیون نفر دارند و شهرها، محل زندگی بیشتر جمعیت جهان و کشور ما شده است.

پیچیدگی موجود در سیستم‌های شهری به همراه گسترش سریع شهرنشینی و توسعه‌های شدید افقی و عمودی شهرها، مسایل و مشکلات فراوان زیست محیطی، اجتماعی، اقتصادی و... را ایجاد نموده است. لذا توجه همه جانبه به شهرها و چاره‌جویی در خصوص بهبود وضعیت آنها به شکل مضاعفی مطرح است.

باتوجه به مهاجرت‌های گسترده روستایی به شهر و تحولات سریع و جمعیتی در شهرها، افزایش فاصله نخست شهرها از شهرهای دوم و میانی، گرایش غالب شیوه زندگی شهری و افزایش سریع تعداد شهرها، نیاز به برنامه‌ریزی مجتمع‌های زیستی و طراحی شهرهای جدید و حل مشکلات مرتبط با مسکن در شهرها، که به‌طور فزاینده‌ای خارج از ظرفیت و توانایی دولت‌ها در فراهم نمودن خدمات اولیه، مسکن، اشتغال و دیگر نیازها است، می‌تواند سبب بروز بحران‌های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و زیست محیطی گسترده‌ای باشد.

تلفیق موضوعات مختلف در رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، با دید ترکیبی و کلی‌نگری خاص جغرافیایی باعث شناخت همه جانبه و نسبتاً کامل آنها شده است و زمینه شناخت بهتر مسائل، مشکلات، نیازها و اولویت‌ها را فراهم می‌سازد و نهایتاً زمینه برنامه‌ریزی پایدار شهری را به وجود می‌آورد. جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در واقع کاربرد مطالعات جغرافیایی در راستای توسعه، عمران و ساماندهی شهر و پیرامون به منظور بهبود فضای زندگی انسان‌ها در محیط شهری است. این رشته شامل مجموعه‌ای از دیدگاه‌ها، اصول، روش‌ها و تکنیک‌ها برای شناخت و برنامه‌ریزی اصولی در شهرها می‌باشد.

تحولات سریع دوره معاصر، نیاز به بازنگری برنامه‌های تدوین شده از قبل را طلب می‌کند. زیرا نیازهای زیستی به ویژه در سطح برنامه‌ریزی‌های فضایی شهری و منطقه‌ای به سرعت در حال تغییر است. در این راستا برنامه‌های درسی نیز پس از هر چند سال باید مورد بازنگری قرار گرفته و متناسب با شرایط جدید تغییر یابد.

با اجرای این برنامه درسی بازنگری شده در دانشگاه‌ها، دانش‌آموختگان این برنامه درسی خواهند توانست از توانمندی لازم برای کاهش تنگناها و مشکلات موجود در فضای شهری و مشارکت در امر برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای برخوردار گردند.

تربیت نیروی انسانی کارآمد، مدیران و برنامه‌ریزان توانمند، برای جامعه شهری کشور، باید در اولویت قرار گیرد. زیرا با توجه به مشکلات موجود در مناطق شهری و جامعه شهری کشور، این جامعه نیازمند به مدیریت، ساماندهی و برنامه‌ریزی کارآمد می‌باشد که از طریق اجرای یک برنامه درسی پویا و خلاق می‌توان به این سطح از تخصص نیروی انسانی دست یافت و با استفاده از کارآمدی دانش‌آموختگان رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری بتوان مشکلات متعدد موجود در مناطق شهری را، کاهش داد.

با عنایت به مسائل فوق و از آنجا که دست‌اندرکاران، برنامه‌ریزان، تصمیم‌گیران و مدیران ارشد شهری باید پاسخگوی تبعات منفی ناشی از طرح‌ها و برنامه‌های مطالعه نشده بر زندگی، محیط زیست شهری و رفاه مردم در شهرها باشند، ضرورت مطالعات تخصصی‌تر برنامه‌ریزی شهری احساس شد و پس از نشست‌های متعدد کارشناسان و متخصصان مربوط مقرر شد که با توجه به نیازهای روز جامعه ضمن تجدیدنظر در برنامه مصوب سال ۱۳۹۰ رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، این رشته با چهار گرایش آمایش شهری، محیط زیست شهری، برنامه‌ریزی مسکن و بازآفرینی شهری و کاربری اراضی و ممیزی املاک بازنگری شود. امید به اینکه با توجه به کاربرد گسترده و تخصصی‌تر مطالعات شهری، رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در مقطع کارشناسی ارشد با چهار گرایش مذکور، بتواند به رفع مشکلات ناشی از شهرنشینی گسترده و نیاز مدیران و تصمیم‌گیران شهری پاسخ دهد و در خدمت رشد و توسعه یکپارچه و متوازن شهرها و روستاهای کشور قرار گیرد.

اهداف:

- ۱- آموزش و تامین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز سازمان‌ها و ارگان‌های ذی‌ربط از جمله شهرداری‌ها، وزارت مسکن و شهرسازی، وزارت کشور استانداری‌ها و فرمانداری‌ها، بنیاد مسکن و... در زمینه برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای کشور
- ۲- فراهم کردن زمینه دانش‌افزایی شاغلان موجود در دستگاه‌ها و نهادهای مرتبط با برنامه‌ریزی شهری کشور
- ۳- آموزش روش‌های جدید برنامه‌ریزی شهری و فراهم کردن دانش و نگرش جامع فضایی به شهر در بین برنامه‌ریزان و تصمیم‌گیران در راستای توسعه پایدار شهری ایران
- ۴- تعمیق و گسترش دانش علوم جغرافیایی در رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در بالاترین سطح آموزش بین‌المللی.

تعداد و نوع واحدهای درسی:

مجموع واحدهای درسی رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری در مقطع کارشناسی ارشد، ۳۰ واحد به شرح زیر می‌باشد:

۱- دروس پایه ۱۲ واحد؛

۲- دروس تخصصی ۱۲ واحد؛

۳- پایان نامه ۶ واحد؛

مجموع واحدها ۳۰ واحد

۵- درس‌های جبرانی برای دانشجویانی که تحصیلات مقطع کارشناسی آنها غیر علوم جغرافیایی بوده، در صورت نیاز و به تشخیص گروه، باید به عنوان پیش نیاز گذرانیده شود. بر حسب نوع تحصیلات در مقطع کارشناسی، شورای گروه درس‌های جبرانی را تعیین و به دانشجو ابلاغ می‌نماید. حداکثر ۳ درس از دروس جغرافیا گرایش برنامه‌ریزی شهری به پیشنهاد گروه اخذ و دانشجو موظف است قبل از گذراندن دروس مقطع کارشناسی ارشد، این درس‌ها را بگذراند.

تبصره:

برای ارتباط دادن مستقیم درس و محتوای آن با تجارب استاد از یک طرف و از طرف دیگر تجارب دانشجو، و کمک یادگیری بهتر و ابداع و ایجاد مهارت افزایی، منطبق با موضوع و محتوای درس و سرفصل، برای بعضی دروس کار عملی، آزمایشگاه، کارگاه، سمینار یا مسافرت علمی در نظر گرفته شده است که مدرس درس و گروه آموزشی دانشگاه مجری، لازم است در اجرای آن دقت لازم بفرمایند.

۱) منظور از کار عملی (پروژه) یعنی مدرس درس یک موضوع مربوط به عنوان و محتوای درس مربوط را با روش تحقیق معین به دانشجو ارائه می‌دهد. دانشجو موظف است آن را در طول ترم انجام و تجربیات شخصی خود را به استاد ارائه نماید و آن را به ظهور برساند. استاد درس افزون بر ۳۲ ساعت وقتی که مطابق برنامه آموزشی صرف آموزش نظری به دانشجو می‌کند، ۱۶ ساعت نیز برای کار عملی دانشجو منطبق با محتوای درس وقت صرف می‌کند. ارزیابی کار دانشجو باید در طول همان نیمسال انجام شود و به نیمسال بعد تسری داده نشود.

۲) منظور از آزمایشگاه یعنی درس در محل آزمایشگاه برگزار می‌شود و مدرس با استفاده از ابزارهای آزمایشگاهی مباحث نظری خود را به دانشجو آموزش می‌دهد و تجربیات خود را به ظهور می‌رساند.

۳) منظور از کارگاه یعنی درس در محل کارگاه تشکیل می‌شود و مدرس با استفاده از ابزارهای کارگاهی اعم از نرم‌افزار یا سخت افزار، درس مورد نظر خود را به دانشجو آموزش می‌دهد.

۴) منظور از سمینار بخشی از کارهای آموزشی مربوط به موضوع و محتوای درس است که استاد با طرح موضوع در جلسه قبل، دانشجو آن را تحقیق و در کلاس درس زیر نظر استاد مربوط بساهم به بحث و مذاکره می‌پردازند.

۵) منظور از سفر علمی، این است که استاد برای مشاهده مصداقی و شهودی مباحث مربوط به محتوای درس در فضای جغرافیایی به یک یا چند منطقه جغرافیایی سفر و آموزش درس را تکمیل می‌کند.

پایان نامه:

- ۱- موضوع پایان نامه با توجه به گرایش تحصیلی دانشجو همراه با نوآوری در تحقیق و در ارتباط با مسائل و فضاهای شهری ایران انتخاب می‌شود؛
- ۲- مراحل انتخاب و تصویب موضوع، تعیین اساتید راهنما و مشاور و دفاع و ارزش‌گذاری پایان نامه، طبق ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد.

شرایط و ضوابط ورود به رشته:

- ۱- داشتن مدرک کارشناسی در یکی از رشته‌های جغرافیا (همه گرایش‌ها) و سایر رشته‌ها؛
- ۲- موفقیت در آزمون سراسری؛

مواد و ضرایب امتحانی:

ردیف	عنوان	ضریب
۱	فلسفه جغرافیا	۱
۲	آمار و احتمالات	۱
۳	روش تحقیق و فناوری جغرافیایی	۲
۴	زبان تخصصی	۲
۵	جغرافیای شهری (مبانی، ایران)	۳
۶	برنامه‌ریزی منطقه ای	۳

طول دوره و شکل نظام:

طول دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری طبق آیین‌نامه‌های آموزشی دوره کارشناسی ارشد مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری خواهد بود. طول هر نیمسال تحصیلی ۱۶ هفته آموزش کامل می‌باشد. مدت هر واحد درسی ۱۶ ساعت و واحد عملی و آزمایشگاهی ۳۲ ساعت در یک نیمسال تحصیلی خواهد بود. حداقل ۲۰ روز مسافرت‌های علمی - پژوهشی به صورت گروهی در طول دوره انجام خواهد شد.

توانایی و زمینه‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان:

فارغ‌التحصیلان رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری می‌توانند در بهبود شرایط زیستی و کالبدی شهر و انجام مطالعات شهری و تهیه و اجرای طرح‌ها و برنامه‌های توسعه شهر و نواحی شهری کشور نقش داشته باشند. طرح‌هایی مانند:

- طرح‌های توسعه شهری
- طرح‌های کالبدی مناطق شهری
- طرح‌های توسعه اقتصادی - اجتماعی شهر و پیرامون
- طرح‌های ساماندهی محیط زیست شهری
- طرح‌های بهسازی و نوسازی شهری
- طرح‌های مسکن شهری
- طرح‌های ساماندهی فضایی - کالبدی شهری
- سازمان فضایی شهرها و پیرامون
- تهیه و اجرای طرح آمایش شهری

- طرح های استراتژی توسعه شهری (CDS) یا طرح های راهبردی - عملیاتی

- طرح های کاربری اراضی و ممیزی زمین

همچنین سازمان ها و مراکز دولتی مانند استانداری ها، وزارت راه و شهرسازی، وزارت کشور، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، شرکت عمران شهرهای جدید، سازمان محیط زیست، شهرداری ها و فرمانداری های سراسر کشور، دفاتر فنی خدماتی و بخش خصوصی مانند شرکت های مهندسی مشاور در زمینه های فوق می توانند زمینه اشتغال را برای فارغ التحصیلان این رشته فراهم نمایند.

نحوه اجرای رشته - گرایش: در جدول ها و نیز سرفصل های هر یک از دروس، تخصص استاد مورد نیاز برای تدریس آن مشخص شده است و گروه های آموزشی موظف به رعایت تخصص های مورد نیاز برای تدریس هر یک از دروس و اجرای رشته می باشند. گروه آموزشی هم زمان نمی تواند دو گرایش این رشته را برای یک سال اجرا نماید. چنانچه متقاضی اجرای دو گرایش یا بیشتر به طور هم زمان در یک سال باشد باید قبلا از دفتر مدیر کل محترم گسترش و گروه گسترش و برنامه ریزی درسی علوم جغرافیایی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مجوز لازم را اخذ نماید.

جدول ۱: عنوان درس های پایه مشترک دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری (برای تمام گرایش ها)

ردیف	نام درس	تعداد واحد	جمع ساعت	ساعت نظری	ساعت عملی	بیشتياز	استاد متخصص:
۱	نظریه ها، تجربیات و سیاست های فضایی در برنامه ریزی شهری Thories, experinces and spatial Policies in Urban Planning	۲	۳۲	۳۲	-		جغرافیا و برنامه ریزی شهری
۲	روشها و مدل های آینده پژوهی در جغرافیا و برنامه ریزی شهری Methods and models of future research in urban planning	۲	۴۸	۱۶	۳۲		جغرافیا و برنامه ریزی شهری
۳	محیط طبیعی شهر Natural environment of city	۲	۳۲	۳۲	-		جغرافیای طبیعی
۴	برنامه ریزی کاربری اراضی شهر Urban land use planning	۲	۳۲	۳۲	-		جغرافیا و برنامه ریزی شهری
۵	کاربرد سیستم اطلاعات جغرافیایی و ستجش از دور در برنامه ریزی شهری Applying GIS and Remote sensing in urban planning	۲	۴۸	۱۶	۳۲		ستجش از دور و GIS با زمینه شهری
۶	مقررات توسعه شهری در ایران و کشورهای پیشرفته Urban development rules and regulations in developed countries and Iran	۲	۳۲	۳۲	-		جغرافیا و برنامه ریزی شهری

جدول ۲: عنوان درس های تخصصی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری (گرایش آمایش شهری)

ردیف	نام درس	تعداد واحد	جمع ساعت	ساعت نظری	ساعت عملی	پیشنیاز	استاد متخصص:
۱	برنامه ریزی منطقه ای Regional planning	۲	۳۲	۳۲	-		جغرافیا و برنامه ریزی شهری
۲	برنامه ریزی مجتمع های زیستی و شهرهای جدید Planning for human settlements and new towns	۲	۴۸	۱۶	۳۲		جغرافیا و برنامه ریزی شهری
۳	نظریه ها و دیدگاه های جدید آمایش شهری New theories and viewpoints of urban spatial organization	۲	۳۲	۳۲	-		جغرافیا و برنامه ریزی شهری
۴	مدیریت شهری و توسعه فضایی Urban management and spatial development	۲	۳۲	۳۲	-		جغرافیا و برنامه ریزی شهری یا زمینه جغرافیای طبیعی
۵	کارگاه آمایش شهری و منطقه ای Workshop of urban and regional spatial organization	۲	۴۸	۱۶	۳۲		جغرافیا و برنامه ریزی شهری
۶	مدل ها و فنون تصمیم گیری در آمایش شهری Models and techniques of decision making in urban spatial organization	۲	۳۲	۳۲	-		جغرافیا و برنامه ریزی شهری

جدول ۳: عنوان درس های تخصصی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری
(گرایش محیط زیست شهری)

ردیف	نام درس	تعداد واحد	جمع ساعت	ساعت نظری	ساعت عملی	پیشنیاز	استاد متخصص:
۱	دیدگاه های برنامه ریزی محیط زیست شهری Approaches of urban environment planning	۲	۳۲	۳۲	-		برنامه ریزی شهری با زمینه جغرافیای طبیعی
۲	ارزیابی پیامدهای زیست محیطی توسعه شهری Evaluating the environmental impacts of urban development	۲	۴۸	۱۶	۳۲		جغرافیای طبیعی با زمینه محیط زیست شهری
۳	توان های محیطی در برنامه ریزی توسعه پایدار شهری Environmental potentials in planning of urban sustainable development	۲	۳۲	۳۲	-		جغرافیای طبیعی یا زمینه محیط زیست شهری
۴	کارگاه برنامه ریزی محیط زیست شهری Workshop of Urban environmental planning	۲	۴۸	۱۶	۳۲		برنامه ریزی شهری با زمینه جغرافیای طبیعی
۵	اکولوژی و برنامه ریزی محیط زیست شهری در ایران Ecology and urban environment planning in Iran	۲	۳۲	۳۲	-		برنامه ریزی شهری با زمینه جغرافیای طبیعی و محیط زیست
۶	حقوق و قوانین محیط زیست شهری Rules and rights of urban environment	۲	۳۲	۳۲	-		برنامه ریزی شهری یا جغرافیای طبیعی با زمینه حقوق محیط زیست

جدول ۴: عنوان درس‌های تخصصی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
(گرایش برنامه‌ریزی مسکن و بازآفرینی شهری)

ردیف	نام درس	تعداد واحد	جمع ساعت	ساعت نظری	ساعت عملی	پیشنیاز	استاد متخصص:
۱	نظریه‌ها، رویکردها و تجارب بهسازی و نوسازی Theories, approaches and experiences of urban rehabilitation and renewal	۳	۳۳	۳۳	-		جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
۲	مسکونتگاه‌های غیررسمی در کشورهای در حال توسعه Informal settlements in developing countries	۳	۴۸	۱۶	۳۲		جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
۳	اقتصاد زمین و مسکن شهری Urban Real Estate economy	۲	۳۳	۳۳	-		جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
۴	کارگاه برنامه‌ریزی مسکن و بازآفرینی شهری Workshop of housing planning and urban regeneration	۲	۴۸	۱۶	۳۲		جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
۵	برنامه‌ریزی و توانمندسازی جوامع محلی شهری Planning and enablement of urban local communities	۲	۳۳	۳۳			جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
۶	ارزیابی سیاست‌های مسکن و بازآفرینی شهری Evaluating the policies and impacts of housing and urban regeneration	۲	۳۳	۳۳	-		جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری

جدول ۵: عنوان درس‌های تخصصی دوره کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
(گرایش کاربری اراضی و ممیزی املاک)

ردیف	نام درس	تعداد واحد	جمع ساعت	ساعت نظری	ساعت عملی	پیشنیاز	استاد متخصص:
۱	کاربرد نقشه‌های کاداستر و نقشه‌های تفصیلی شهری Applying the urban cadastral and detailed maps	۳	۳۳	۳۳	-		جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
۲	کاربرد روش‌های ثبت و ممیزی اسناد و املاک شهری Applying the registration and audit methods of urban documents and properties	۳	۴۸	۱۶	۳۲		جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
۳	دیدگاه‌ها و نظریه‌های کاربری اراضی و ممیزی املاک شهری Approaches and theories of urban land use and land audit	۳	۳۳	۳۳	-		جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
۴	کارگاه کاربری اراضی و ممیزی زمین Workshop of land uses and land audit	۲	۴۸	۱۶	۳۲		جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
۵	مدل‌های ارزیابی و سنجش وضعیت کاربری و تفکیک اراضی شهری Models of evaluating and assessing the urban land use and separation situation	۲	۳۳	۳۳	-		جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری
۶	روش‌های محاسبه عوارض و درآمد املاک و مستغلات Methods of calculating the real estate charges and incomes	۲	۳۳	۳۳	-		جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری

سر فصل درس‌های پایه برای کلیه گرایش‌ها

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	درس پیش نیاز:
نظریه‌ها، تجربیات و سیاست‌های فضایی در برنامه ریزی شهری	۲	نظری	-
Theories, experiences and spatial Policies in Urban Planning	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □	دارد □ ندارد □
<p>اهداف کلی درس: آشنایی دانشجویان با نظریه‌ها و سیاست‌های فضایی در برنامه ریزی شهری و جغرافیایی است که موجب افزایش قدرت تحلیل مسائل جغرافیا از طریق به کارگیری اندیشه‌ها و شیوه‌های تفکر و دیدگاه‌های معین می‌گردد. دانشجویان پس از گذراندن این درس دارای نگرش و بینش فلسفی خواهند شد که در جهت‌گیری و رویکرد آنان در تحلیل مسائل شهری نقش اساسی دارد.</p> <p>اهداف رفتاری: از دانشجویان انتظار می‌رود پس از گذراندن این درس، بتوانند با تطبیق دیدگاه‌ها و اندیشه‌های مختلف در حوزه مزبور، سازگارترین نظریات را به عنوان الگوی رفتاری خود در جامعه و مطالعات شهری خود انتخاب کنند.</p>			
<p>سرفصل‌ها:</p> <p>طبقه‌بندی مکتب‌ها و نظریه‌های تأثیرگذار بر جغرافیا و برنامه ریزی شهری</p> <p>فمینیسم</p> <p>دیدگاه‌های رادیکال، رفورمیستی، نئولیبرال و نقش آنها در سازمان‌یابی فضاهای شهری</p> <p>دیدگاه فضایی</p> <p>تحولات جغرافیای شهری در دوره مدرنیسم و فرانوگرایی</p> <p>نظریه شهر جهانی و جهان‌شهر</p> <p>نظریه توسعه پایدار شهری</p> <p>نظریه رشد هوشمند شهری</p> <p>نظریه‌های نو شهرگرایی</p> <p>نظریه توسعه حمل و نقل محور و توسعه کربدوری شهری</p>			

منابع اصلی:

- ۱- زنگنه شهرکی، سعید، همتی زاده، سمانه، ۱۳۹۴، حرکت به سوی رشد هوشمند شهری اصول و سیاست های اجرایی، انتشارات آراد.
- ۲- حیدری، جهانگیر. ۱۳۹۲. مبانی و مفاهیم توسعه پایدار و توسعه پایدار شهری، نشر آذرخش.
- ۳- سیم، استوارت، وان لون، بورین. ۱۳۸۹. آشنایی با نظریه انتقادی. ترجمه پیام یزدانجو، نشر ستوده.
- ۴- شورت، جان رنای و یونک میون کیم، ۱۳۸۴، جهانی شدن و شهر، ترجمه پوراحمد، احمد و قهرمان رستمی، سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی، پژوهشگاه علوم انسانی، فرهنگ و مطالعات اجتماعی.
- ۵- کاپلان، دیوید و دیگران، ۱۳۹۰، جغرافیای شهری، ترجمه حسین حاتمی نژاد و عبدالمطلب برات نیا، انتشارات سمت.
- ۶- تایلور، نایجر، ۱۳۹۴، نظریه های برنامه ریزی شهری، ترجمه: محمود شورچه، انتشارات مدیران

۷. Clark, David, ۱۹۹۶. Urban World / Global City, New York, Routledge.

۸. Cloke, P and Johnston, R. ۲۰۰۵. Spaces of Geographical Thought, London: Sage.

۹. Lefebvre, H. (۲۰۰۹). State, space, world. In Brenner, N. & Elden, S. (eds.) Terror and the State of Territory. Minneapolis: University of Minnesota Press.

۱۰. Curtis, Carey, Renne, John L., & Bertolini, Luca (۲۰۰۹) Transit Oriented Development Making it Happen, Ashgate Publishing

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
روشها و مدل های آینده پژوهی در جغرافیا و برنامه ریزی شهری	۲	نظری / عملی	-
Methods and models of future research in urban planning	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	
	۴۸	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه ■ سمینار □	

اهداف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اصول و روش ها و مهارت های تحقیقات علمی و جغرافیایی و آینده پژوهی با هدف تهیه یک طرح تحقیق به منظور نگارش پایان نامه تحصیلی و نگارش مقاله و انجام پروژه های تحقیقاتی

اهداف رفتاری: این درس دانشجویان را برای انجام تحقیقات و پژوهش های خرد و کلان چه در سطوح دانشگاهی و چه در سطوح سازمانی و اداری آشنا می کند تا با دانستن روش های تحقیق در جغرافیا به ویژه برنامه ریزی شهری، اصول و مبنای انجام یک تحقیق علمی را درک کرده و آمادگی لازم برای ورود به عرصه پژوهش های کلان در شهرها را در دانشجویان به وجود می آورد.

سرفصل ها:

موضوع و اصول مطالعات جغرافیایی (اصل علیت - تعمیم - ارتباط - تحول)

سیر تحولات علمی (استثناگرایی، روش تحقیق علمی)

انواع تحقیقات علمی (بنیادی، کاربردی، توسعه ای)

روش های تحقیق

عناصر اصلی تحقیق (تئوری - فرضیه و انواع آن، متغیر و انواع آن)

مراحل تهیه یک طرح تحقیق (پروپوزال)

نحوه انتخاب و تبیین مساله تحقیق

ادبیات تحقیق

سوال و فرضیه تحقیق

جامعه آماری، روش های نمونه گیری در جغرافیا

ابزار و روش های گردآوری داده ها

روش های تحلیل داده ها و اطلاعات (کیفی، کمی)

روش های آزمون فرضیات (کیفی، کمی)

روش تنظیم و تدوین پایان نامه و رساله تحصیلی

روش تنظیم و تدوین مقاله علمی

روش های منبع نویسی و فیش برداری

مفهوم آینده پژوهی

انواع آینده پژوهی

روش های آینده پژوهی

مفهوم سناریو

انواع سناریو

روش های سناریونگاری

انتخاب یک موضوع و تهیه طرح تحقیق توسط هر دانشجو و ارائه آن در قالب سمینار طی چند جلسه با همکاری کلیه دانشجویان کلاس

منابع اصلی:

- ۱- اولف پیکام، ۱۳۹۴، توسعه استراتژی: آینده پژوهی و سناریو پردازی. ترجمه وحید خاشعی و مازیار ملکی، انتشارات آدینه.
- ۲- ایان های، ۱۳۸۸، روشهای تحقیق کیفی در جغرافیای انسانی، مترجمان، احمد پور احمد، محمد اسکندری نوده، انتشارات سمت، تهران.
- ۳- سعیدی رضوانی و دیگران، ۱۳۹۴، روش تحقیق در مطالعات شهری، انتشارات آستان قدس رضوی.
- ۴- رهنما، محمدرحیم و معروفی، ایوب، ۱۳۹۴، سناریونگاری در برنامه ریزی شهری و منطقه ای، انتشارات مرکز پژوهش های شهر مشهد.
- ۴- سلطانی، ایرج، ۱۳۹۳، تفکر استراتژیک بستر آینده پژوهی، انتشارات ارکان دانش.
- ۵- فخرایی، مرضیه، کیقبادی، مرضیه، ۱۳۹۳، نگاهی به روش های آینده پژوهی: معرفی شش تکنیک مهم و پر کاربرد در آینده پژوهی، نشر آینده پژوه.
- ۶- سکرسول، جان و پلانو کلارک، ۱۳۹۰، روشهای پژوهش ترکیبی، مترجمان، علیرضا کیامنش، و جاوید سزایی، انتشارات آبیژ، تهران.
- ۷- رهنما، محمد رحیم، ۱۳۹۵، کاربرد نرم افزارهای آینده پژوهی در مطالعات شهری، انتشارات مرکز پژوهش های شورای اسلامی شهر مشهد.
- ۸- لوید، هارینگ، لونزبری، جان و فریزر، جان، ۱۳۷۶، مقدمه ای بر روش پژوهش علمی در جغرافیا، ترجمه محمد علی مولازاده، انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز.

۹. Denis Loveridge (۲۰۰۹), Foresight, The art and science of anticipating the future, Routledge.
۲۹. Saundres, M., Lewis, P & Thornhill, A. (۲۰۰۷). Research Methods for Business Students (4th edn), Prentice Hall.
۱۰. Suri, H & Patel, F. (۲۰۱۲). Research Methods for Urban Planning in the Digital Age, IGI Global Disseminator of Knowledge

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
محیط طبیعی شهر	۲	نظری	-
Natural environment of city	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد □
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □	

اهداف کلی درس: بررسی و چگونگی نقش عوامل طبیعی بر ساختار شهر و کاربرد ابعاد مختلف جغرافیای طبیعی در طرح‌های جامع و برنامه‌ریزی شهری از اهداف عمده ارائه این درس است.

اهداف رفتاری: با توجه به اینکه شهر بر روی یک بستر طبیعی قرار گرفته و بدون درک بستر سایت و موقعیت شهر، نمی‌توان برنامه‌ریزی درستی از آن انجام داد، هدف اصلی رفتاری از این درس، آشنا نمودن دانشجویان با جایگاه و نحوه مطالعات طبیعی در طرح‌های جامع شهری و منطقه‌ای است.

سرفصل‌ها:

عوامل مطالعات موثر در ایجاد و ساختار شهر و طبقه‌بندی آن
 جایگاه مطالعات طبیعی در طرح‌ها و برنامه‌های شهری
 الگو، فرایند و ارزیابی مکان شهر از نظر عوامل طبیعی
 الگوهای شهری و فرایندهای ساختمانی و تکنونیک
 فرایندهای هوازدگی و دامنه‌ای
 جانوران و گیاهان در برنامه‌ریزی شهری
 مخاطرات طبیعی و برنامه‌ریزی شهری
 شهرها و اشکال تراکمی
 جزیره گرمایی شهر
 جایگاه مطالعات اقلیمی در طرح‌های جامع شهری
 هیدرولوژی و سیلاب‌ها در برنامه‌ریزی شهری
 آب و هوا آلودگی‌ها و بیماری‌های شهری
 آب و هوا و برنامه‌ریزی شهری
 روش انجام مطالعات طبیعی در طرح‌های جامع شهری

منابع اصلی:

- ۱- امینی، مصطفی، ۱۳۹۳، ژئومورفولوژی ایران و اندیشه‌های نظری ژئومورفولوژی: مجموعه جغرافیا، نشر مکتب ماهان
- ۲- محمدی حسین، آب و هواشناسی شهری، ۱۳۹۰، دانشگاه تهران
- ۳- معتمد، احمد و مقیمی، ابراهیم، ۱۳۷۸، کاربرد ژئومورفولوژی در برنامه‌ریزی، انتشارات سمت.

۴- مقیمی، ابراهیم، ۱۳۹۲، چاپ پنجم، ژئومورفولوژی شهری، انتشارات دانشگاه تهران.
۵- نادر صفت، محمد حسین، کاظمی، سید مهدی، ۱۳۹۱، ژئومورفولوژی مناطق شهری. انتشارات دانشگاه پیام نور
برنامه ریزی کاربری اراضی

۶. Ghiaus, Cristian & Allard, Francis ۲۰۰۵, Natural ventilation in the urban environment: assessment and design, London; Sterling, VA: Earthscan.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
برنامه ریزی کاربری اراضی شهری	۲	نظری	-
Urban land use planning	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد □
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □	

اهداف کلی درس: آشنایی دانشجویان با مفاهیم، مبانی، محورها، فرایندها، الگوها، مدل‌ها، نظریه‌ها، سیاست‌ها و اهداف ضوابط و مقررات مربوط به کاربری اراضی شهری و تعیین کاربری مناسب برای زمین‌های شهری مختلف است دانشجویان با گذراندن این درس، توانایی و مهارت‌های لازم برای ترسیم انواع نقشه‌های کاربری اراضی و تحلیل این نقشه بر پایه مدل‌ها، ضوابط و مقررات مربوطه را به دست خواهند آورد.

اهداف رفتاری: از آنجا که هسته برنامه ریزی شهری بر پایه برنامه ریزی کاربری اراضی شهری

سرفصل‌ها:

تعاریف مفاهیم و مبانی (کاربری اراضی شهری منطقه بندی و تعیین انواع منطقه)
اهداف طبیعی اجتماعی اقتصادی و کالبدی برنامه ریزی کاربری اراضی شهری
اصول برنامه ریزی کاربری اراضی شهری

مدل‌های زمین شهری

معیارهای مکان یابی کاربری‌های شهری

انواع کاربری شهری و علائم آنها و انواع منطقه بندی

نحوه برداشت و فرایند تهیه انواع کاربری‌ها در شهر

استانداردهای کاربری‌های شهری

ضوابط و مقررات کاربری‌های شهری

تعیین سطوح و سرانه‌ها

تفکیک اراضی شهری

ضوابط تعیین حریم شهری (محدوده‌های شهری، سواحل شهری، شبکه‌های برق و گاز و...)

جایگاه برنامه ریزی کاربری اراضی شهری در طرح‌های جامع و سایر طرح‌های شهری

تکنیک‌ها و مدل‌های مورد نیاز در برنامه ریزی کاربری اراضی شهری

محاسبات وضع موجود و پیش بینی جمعیت و مهاجرت

محاسبات وضع موجود و پیش بینی مسکن

محاسبات وضع موجود و پیش بینی حمل و نقل درون شهری

بررسی و تحلیل کیفیت محیط زیست شهری و عوامل مؤثر بر آن

معیارهای ارزیابی کاربری‌های اراضی شهری

شیوه‌ی کنترل کاربری اراضی شهری

رانت زمین شهری و طرح‌های کاربری اراضی شهری

مدیریت کاربری‌های اراضی شهری

تحلیل ضوابط و مقررات کاربری اراضی شهری

منابع اصلی:

- ۱- پورمحمدی، محمدرضا، ۱۳۹۵. برنامه ریزی کاربری اراضی شهری، انتشارات سمت.
- ۲- رضویان، محمدتقی، ۱۳۸۱، برنامه ریزی کاربری اراضی شهر، تهران: انتشارات منشی.
- ۳- سرور، رحیم، ۱۳۸۷، برنامه ریزی کاربری اراضی در طرح‌های توسعه و عمران ناحیه‌ای، تهران: انتشارات گنج هنر.
- ۴- موریس، النور اسمیت، ۱۳۸۸، برنامه ریزی و طراحی شهری، ترجمه ابوالفضل مشکینی و کیومرث حبیبی، نشر انتخاب.

۵. Berke, P. R and Godschalk, D. R. ۲۰۰۶. Urban Land Use planning (۵th edition).

University of Illinois press.

۶. Gurrn, N. (۲۰۱۱). Australian urban land use planning principle, systems and practice (۲th edition), Sydney University Press.

۷. Silberstein, Sane and Chris Maser, ۲۰۰۰. Land use planning for sustainable

Development, Steiner, Frederick R, ۱۹۸۴. Land Conservation and development: examples of land – use planning projects and programs, Elsevier.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
کاربرد سیستم اطلاعات جغرافیایی و سنجش از دور در برنامه ریزی شهری	۲	نظری عملی	-
Applying GIS and Remote sensing in urban planning	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	
	۴۸	دارد ■ ندارد □ سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه ■ سمینار □	

اهداف کلی درس: آشنا کردن دانشجویان با تکنیک‌های سنجش از دور و کاربرد آنها در برنامه‌ریزی شهری

اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان با نحوه استفاده از داده‌های مختلف در برنامه‌ریزی و طرح‌ریزی آشنا می‌شوند و همچنین استفاده از نرم افزار جغرافیایی ERDAS و EDRISI و GIS و ENVI که امروزه نقش مهمی در تهیه طرح‌ها و برنامه‌ها دارد به صورت عملی یاد می‌گیرند. به‌طور کلی هدف رفتاری اصلی این درس، به روز بودن دانشجویان از نظر توانایی در استفاده از نرم افزارهای تخصصی سنجش از دور و GIS می‌باشد.

سرفصل‌ها:

روابط فضایی خود همبستگی فضایی و رگرسیون فضایی
تحلیل واریانس با استفاده از واریوگرام و ویژگی‌های آن
درون یابی و تکنیک‌های آن مانند کریجینگ
ناحیه بندی و روش‌های آن مانند خوشه‌بندی و تحلیل عاملی
مدل‌های چند متغیره برنامه‌ریزی شهری
پروژه دانشجویی: هر دانشجو موظف است یک پروژه در زمینه زمین آمار انجام دهد.

منابع اصلی:

- ۱- حسینی، جواد، نظام محله، سکینه خاتون، ۱۳۹۴، بهترین عملکردهای سیستم اطلاعات جغرافیایی در برنامه ریزی شهری_ ناحیه ای، نشر ماهواره.
- ۲- فرج زاده، منوچهر، ۱۳۸۹، مبانی سیستم اطلاعات جغرافیایی، نشر انتخاب.
- ۳- لارینی، رابرت، ۱۳۸۶، سیستم های اطلاعات جغرافیایی برای برنامه ریزی شهری. ترجمه هادی خلیل نژاد، شرکت پردازش و برنامه ریزی.
۴. بحرینی، سید حسین، ۱۳۹، تحلیل فضاهای شهری، انتشارات دانشگاه تهران
۵. Andrienko Natalia and Andrienko Gennady, ۲۰۰۶, Exploratory Anlysis of Spatial and Temporal Data. Germany Springer – Verlag.
۶. Benger, S. ۲۰۱۲. Regional and Urban GIS: A Decision Support Approaches. Wiley Press.

۷. Celeton Andrew M, ۱۹۹۷. Satellite Remote Sensing in Climatology, London, Belhaven press.
۸. Fischer Manfred M., ۲۰۰۶. Spatial analysis and GeoComputation. Selected Essays. Springer. Berlin. Heidelberg.
۹. Fotheringham. A. Stewart, Brunsdon. Chris and Charlton, Artin, ۲۰۰۲. Geographically Weithed Regression: The analysis of aspatially varying relationships. University of Newcastle, UK. JOHN WILEY & SONS, LTD
۱۰. Haining Robert, ۲۰۰۴ Spatial Data Analysis; Theory and Practice. Cambridge University Press.
۱۱. Hosmar David, and Lemeshow Stanley, ۲۰۰۰. Applied Logistic Regression. JOHN WILEY & SONS. LTD. U.S.A.
۱۲. Zhenjiang, S. ۲۰۱۲. Geospatial Techniques in Urban Planning. Springer Press.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
مقررات توسعه شهری در ایران و کشورهای پیشرفته	۲	نظری	-
Urban development rules and regulations in developed countries and Iran	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	☐ ندارد ☐ دارد
	۳۲	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	

اهداف کلی درس: آشنایی با ضوابط و مقررات طرح های توسعه شهری در کشورهای پیشرفته و ایران.

اهداف رفتاری: دانشجویان از طریق آشنایی با ضوابط و مقررات توسعه شهری در کشورهای پیشرفته و ایران، از توانایی لازم برای تدوین و ارائه مقررات مناسب در راستای تحقق اهداف توسعه پایدار شهری برخوردار خواهند شد.

سرفصل ها:

تاریخچه سیر قوانین شهری در جهان و ایران
تعاریف و مفاهیم قوانین شهری و منطقه‌ای
مدل های اداره امور شهر
مدل های خارجی اداره ی امور شهرها (معایب و محاسن)
مدل های داخلی اداره ی امور شهرها (معایب و محاسن)
قانون شهرداری ها (سیر تحول - اصول و قواعد حاکم بر آن)
قانون شوراهای (سیر تحول - اصول و قواعد حاکم بر آن)
رابطه بین شهردار و شورا
قوانین و مقررات ناظر بر محدوده های شهری و قوانین و مقررات ناظر بر آن
قوانین و مقررات ناظر بر طرح های توسعه شهری
ضوابط و مقررات طرح های جامع
ضوابط و مقررات طرح های راهبردی - عملیاتی
قوانین و مقررات ساخت و ساز در حریم شهرها

منابع اصلی:

- ۱- حسینی، سید علی، مبانی فنی و اجرایی حقوق شهری و منطقه‌ای ایران، ۱۳۹۲، چاپ اول، انتشارات حق شناس، تهران.
- ۲- حشمتی، احمد، ۱۳۹۴، حقوق و قوانین شهری، نشر انتخاب.
- ۳- کامیار، غلامرضا، ۱۳۸۵، حقوق شهری و شهرسازی، چاپ اول، انتشارات مجد، تهران.

- ۴- مبارکیان، عباس، ۱۳۸۵، مجموعه قوانین و مقررات زمین شهری، چاپ دوم، انتشارات مجد، تهران.
- ۵- منصور، جهانگیر، ۱۳۸۵، قوانین و مقررات مربوط به شهر و شهرداری، چاپ سیزدهم، نشر دیدار، تهران.
- ۶- وزارت کشور، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور، معاونت برنامه ریزی و توسعه، راهنمای جامع مدیریت شهری، مجموعه اصول قوانین و مفاهیم مورد نیاز شهرداری‌ها، تدوین معاونت آموزشی جهاد دانشگاهی.
- ۷- کمالان، سید مهدی، ۱۳۹۵، مجموعه قوانین و مقررات اراضی و زمین شهری، تهران: نشر کمالان.

۸. Emily, Talen, ۲۰۱۲, City Rules: How Regulations Affect Urban Form.

۹. Nonye, Duruzoehi, ۱۹۹۹, urban and regional planning laws and building regulations in Nigeria.

سرفصل درس‌های تخصصی گرایش‌ها

۱- سرفصل درس‌های تخصصی گرایش آمایش شهری

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
برنامه ریزی منطقه‌ای	۲	نظری	-
Regional planning	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □	دارد □ ندارد □
<p>اهداف کلی درس: هدف اصلی از ارائه این درس، آشنایی دانشجویان با سطوح بالاتر برنامه ریزی یعنی سطوح فراشهری، منطقه‌ای و ناحیه‌ای است تا علاوه بر برنامه ریزی در سطح یک شهر یا منطقه‌ای از شهر، با سطوح فراشهری هم آشنا شده و نحوه برنامه ریزی برای آن سطوح را هم به صورت نظری و هم به صورت عملی فرا بگیرند.</p> <p>اهداف رفتاری: انتشار می‌رود دانشجویان پس از مطالعه و گذراندن این درس، بتوانند برنامه ریزی سطوح بالاتر و فرا شهری را یاد بگیرند و در زمینه منطقه‌ای و ناحیه‌ای توانایی‌های علمی و فنی لازم را کسب کنند.</p>			
<p>سرفصل‌ها:</p> <p>مروری بر مبانی مفاهیم و نظریه‌های برنامه ریزی منطقه‌ای تکنیک‌های برنامه ریزی آمایش سرزمین تجربیات طرح توسعه و عمران فراشهری در ایران تجربیات طرح‌های بازسازی مناطق جنگ زده کشور تکنیک‌های انواع منطقه بندی حوزه نفوذ و منطقه شهری و تکنیک‌های تعیین آنها تکنیک HDI و رتبه بندی مناطق تکنیک امتیاز استاندارد شده در رتبه بندی مناطق تکنیک‌های پیش بینی جمعیت در منطقه (خطی، رشد نمایی، رشد تعدیل شده، ترکیبی و...) تکنیک‌های اقتصاد پایه‌ای تکنیک‌های پیش بینی تغییر سهم روش تعیین اشتغال با استفاده از ضریب نکاتر تکنیک‌های مکان یابی</p>			
<p>منابع اصلی:</p> <p>۱- افراخته، حسن، ۱۳۸۹، رویکردها و روش‌های تحقیق در برنامه ریزی منطقه‌ای، انتشارات پرهام. ۲- زیاری، کرامت اله، ۱۳۸۸، مکتب نظریه‌ها و مدل‌های برنامه ریزی منطقه‌ای، انتشارات دانشگاه تهران.</p>			

- ۳- زیاری، کرامت اله، ۱۳۸۹، اصول و روش‌های برنامه ریزی منطقه‌ای، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- ۴- زیاری، کرامت ا...، ۱۳۹۵، مدیریت توسعه منطقه ای با تاکید بر ایران، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۵- شین هائو وانگ، راینر آلفرد فوم هوفه، ۱۳۹۱، روش های تحقیق در برنامه ریزی شهری و منطقه ای، مترجمان: کرامت ا... زیاری و حسن قراری، انتشارات کهکشان دانش.
- ۶- وانگ، شین هائو و راینر فوم هوفه، ۱۳۹۰، روش‌های تحلیلی در برنامه ریزی شهری و منطقه‌ای، مترجمان مجتبی رفیعیان، ایوب شریفی، دانشگاه تربیت مدرس، مرکز نشر آثار علمی.
- ۷- هال، پیتر جفری، ۱۳۸۹، برنامه ریزی شهری و منطقه‌ای، ترجمه جلال تبریزی، سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری تهران.

۸. Birch, Eugenie Ladner, ۲۰۰۹. The urban and regional planning reader, Routledge.
۹. Hall, Peter Geoffrey, Tewdwr-Jones, Marl, ۲۰۱۰. Urban and Regional Planning, Taylor & Francis, London.
۱۰. Wong, Cecilia, ۲۰۰۶. Indicators for urban and regional planning: the interplay of policy and methods, Routledge.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
برنامه‌ریزی مجتمع‌های زیستی و شهرهای جدید	۲	نظری/عملی	-
Planning for human settlements and new towns	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد ■ ندارد □
	۴۸	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □	
<p>اهداف کلی درس: افزایش دانش روز دانشجویان در زمینه‌های اصول کلان و خرد برنامه‌ریزی سکونت‌گاه‌های زیستی</p> <p>اهداف رفتاری: با توجه به شکل‌گیری روزافزون شهرهای جدید هم به مفهوم عام و هم به مفهوم خاص، در این درس دانشجویان برنامه‌ریزی و طرح‌ریزی مجتمع‌های زیستی از پایین‌ترین سطح تقسیمات کالبدی-فضایی یعنی واحدهای همسایگی و محله تا بالاترین سطح یعنی کل شهر در مقیاس‌های مختلف فرا می‌گیرند.</p>			
<p><u>سرفصل‌ها:</u></p> <p>چهارچوبی کلی برای شهرسازی با توجه به شهرسازی معاصر</p> <p>اصول مکانی و ساختاری برای شهرسازی در سطح کلان</p> <p>اصول راهنمای شهرسازی در زمینه‌های عناصر اصلی شهر شامل:</p> <p>شبه‌های ارتباطی (پیاده، دوچرخه، حمل و نقل عمومی، حمل و نقل خصوصی و قطار)</p> <p>حمل و نقل عمومی</p> <p>فضاهای باز شهری</p> <p>امکانات عمومی (مراکز آموزشی، بهداشتی، ورزشی، مذهبی و تفریحی)</p> <p>تفکیک زمین</p> <p>تسهیلات عمومی</p>			
<p><u>منابع اصلی:</u></p> <p>۱- بهزادفر، مصطفی، ۱۳۸۸، طرح‌ها و برنامه‌های شهرسازی، نشر شهر.</p> <p>۲- زیاری، کرامت‌الله، ۱۳۸۶، برنامه‌ریزی شهرهای جدید، انتشارات سمت.</p> <p>۳- سیف‌الدینی، فرانک، ۱۳۹۰، فرهنگ شهرسازی، انتشارات آبیژ.</p> <p>۴- سیف‌الدینی، فرانک، ۱۳۹۱، فرهنگ فرآیند شهرسازی، انتشارات آبیژ.</p> <p>۵- رهنما، محمدرحیم و غلامرضا عباس‌زاده، ۱۳۸۷، پژوهشی پیرامون طرح‌های تفصیلی شهری، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد</p> <p>۶- کلانتری، حسین، ۱۳۹۵، معیارهای اکولوژیکی مکان‌یابی شهرهای جدید، انتشارات جهاد دانشگاهی واحد شهید بهشتی.</p>			

- ۷- مرصوصی، نفیسه، ۱۳۹۳، اصول و روش های برنامه ریزی مجتمع های زیستی، دانشگاه پیام نور.
- ۸- هراتی، سودابه، ۱۳۹۴، جایگاه شهرهای جدید در نظام شهری، انتشارات جهاد دانشگاهی واحد شهید بهشتی.
- ۹- Golany, Gideon, ۱۹۷۶, New Town planning: Principles and Practice.
- ۱۰- Pezzoli, Keith, ۲۰۰۰, Human Settlements and plannings for ecological sustaiability, the case of Mexico City.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
نظریه ها و دیدگاه های جدید آمایش شهری	۲	نظری	-
New theories and approaches of urban spatial organization	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد □
	۳۲	مغز علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □	

اهداف کلی درس: آشنایی دانشجویان با کلیات، مفاهیم و دیدگاه‌های برنامه‌ریزی شهری با تأکید بر دیدگاه‌های آمایش سرزمین، اصول برنامه‌ریزی فضایی، برنامه‌ریزی منطقه‌ای است.

اهداف رفتاری: انتظار می‌رود دانشجویان پس از گذراندن این درس، بتوانند دیدگاه‌های مختلف سنتی و جدید در زمینه آمایش شهری و برنامه‌ریزی فضایی را درک کرده و از همدیگر تفکیک کنند و مهمتر از آن دیدگاه‌های نزدیکتر به ایدئولوژی ملی‌مان را انتخاب کرده و تقویت کنند.

سرفصل‌ها:

مفاهیم کلیدی آمایش شهری
 مفهوم آمایش
 سلسله مراتب طرح‌های آمایش
 آمایش در سطح ملی
 آمایش در سطح منطقه‌ای (استانی)
 آمایش در سطح شهری
 مفهوم برنامه‌ریزی و برنامه‌ریزی فضایی
 مفاهیم اجتماعی و اقتصادی در برنامه‌ریزی فضایی (جمعیت و قضایی، اقتصاد و فضا، صنعت و فضا)
 مفاهیم تقسیمات فضایی و کالبدی شهر
 انواع مدل و تکنیک در برنامه‌ریزی فضایی و آمایش
 برنامه‌ریزی کاربری اراضی
 تئوری‌های برنامه‌ریزی و برنامه‌ریزی فضایی
 مدل‌ها و الگوهای توسعه شهر
 ساختار فضایی شهر
 دیدگاه‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای و توسعه اقتصادی
 تئوری‌های برنامه‌ریزی شهری و تئوری‌های توسعه (اقتصاد زمین شهری، تئوری‌های کاربری زمین شهری، منطقه‌بندی شهری)
 توسعه شهری و توسعه منطقه‌ای (فرایندهای شهری در کشورهای در حال توسعه، توسعه شهری و منطقه‌ای) تئوری‌های برنامه‌ریزی محیطی و طراحی شهری (تئوری‌های شکل شهر، برنامه‌ریزی محیطی)
 توسعه پایدار شهری و منطقه‌ای

منابع اصلی:

- ۱- احمدی پور، زهرا، قادری حاجت، مصطفی، ۱۳۹۵، ساماندهی و آمایش سیاسی فضای شهری، انتشارات سمت.
- ۲- بصیرت، میثم (۱۳۹۰)، آمایش سرزمین انتشارات سازمان شهرداری های کشور.
- ۳- توفیق، فیروز، ۱۳۸۴، آمایش سرزمین: تجربه جهانی و انطباق آن با وضع ایران، تهران، انتشارات مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- ۴- سرور، رحیم، ۱۳۸۴، جغرافیای کاربردی و آمایش سرزمین، تهران: انتشارات سمت.
- ۵- غمامی، مجید، ۱۳۹۲، بررسی وضعیت شهرسازی و برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای در ایران معاصر، تهران، افرنده.

۶- Cadwallader, Martin.T. ۱۹۸۵. Analysis urban geography: Spatial Pattern and theories Prentice-Hall.ichk

۷- Duhr, Stefanie, ۲۰۰۶. The visual Language of spatial planning. Exploring cartographic representation for spatial planning in Europe, London: Rutledge.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
مدیریت شهری و توسعه فضایی	۲	نظری	-
Urban management and spatial development	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد □
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □	

اهداف کلی درس: آشنا کردن دانشجویان کارشناسی با شیوه‌های مدیریت شهری همساز با ابعاد توسعه منطقه و فضای پیرامونی شهرهاست. عدم هماهنگی بین سطوح مدیریت شهری با برنامه‌های فرادست و طرح‌های توسعه منطقه‌ای، مشکلات عدیده‌ای را برای برنامه‌ریزان و مدیران شهری به وجود آورده است. هدف عمده این درس، معرفی رویکرد مدیریتی شهری-فضایی و موانع اجرایی آن است.

اهداف رفتاری: انتظار می‌رود دانشجویان پس از گذراندن این درس، بتوانند مدیریت شهری را به خوبی درک کرده و تفاوت آن را با برنامه‌ریزی شهری دانسته و سعی کنند چگونگی یکارگیری مدیریت شهری در زمینه توسعه فضایی شهر را فرا بگیرند.

سرفصل‌ها:

تعاریف و واژگان کلیدی
تجارب جهانی در خصوص مدیریت شهرها و مادرشهرها و مشکلات آنها
اصول مدیریت شهری
مبانی توسعه فضایی
طرح‌های توسعه فضایی و جایگاه شهرها در آنها
شیوه‌های سنتی مدیریت شهری و توسعه فضایی
شیوه‌های مدرن و پست مدرن مدیریت شهری
مدیریت یکپارچه شهری و ساماندهی فضایی
مدیریت توسعه فضایی/ناحیه شهری
مشارکت مردمی و مدیریت شهری-منطقه‌ای
جایگاه زنان در مدیریت شهری-فضایی
مدیریت شهری-روستایی و توسعه فضایی در ایران
تحلیل تطبیقی طرح‌های کالبدی ملی / منطقه‌ای و طرح‌های آمایش سرزمین
موانع و مشکلات مدیریت شهری و توسعه منطقه‌ای در ایران

منابع اصلی:

۱- ایادی ، سید محمد ، صالحی، اسماعیل ،عبداللهی ، مجید ، نودریور ، علی ، ایمانی جاجرمی ، حسین ، کاظمیان، غلامرضا ، سعیدی رضوانی، نوید، ۱۳۹۳، مدیریت شهری (سه جلدی) جلد اول: مبانی و حوزه‌ها- جلد دوم: مدیریت شهری در ایران- جلد سوم: بررسی تطبیقی نظام مدیریت شهری در کشورهای نمونه، تهران ، انتشارات تیسرا.

- ۲- برک پور، ناصر و ایرج اسدی، ۱۳۸۸، مدیریت و حکمروایی شهری، انتشارات دانشگاه هنر، تهران.
- ۳- رفیعیان، مجتبی، حسین پور، سید علی، ۱۳۹۱، نظریه، شهر، فضا، مدیریت شهری، انتشارات طحان.
- ۴- لطیفی، غلامرضا، ۱۳۹۴، برنامه ریزی استراتژیک در مدیریت شهری، انتشارات علم.
- ۵- ماین پیتر وان دیک، ۱۳۹۳، مدیریت شهری از نظریه تا عمل: اداره شهرها در کشورهای در حال توسعه، ترجمه غلامرضا کاظمیان و حامد رستگار، انتشارات تپسا.
- ۶- مقصودلو، بیژن، ۱۳۹۵، توسعه ی پایدار بخشی و فضایی اصول و مدل های پایدارسازی استراتژیک، انتشارات تالاب.

۷- Meine Pieter van Digik, ۲۰۰۶, managing cities in developing countries: the theory and practice.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
کارگاه آمایش شهری و منطقه‌ای	۲	نظری/عملی	-
Workshop of Urban and regional spatial organization	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد ■ ندارد □
	۴۸	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه ■ سمینار □	

اهداف کلی درس: آرایه راه‌حل‌های موردی کلان و خرد خاص منطقه مورد مطالعه
اهداف رفتاری: با توجه به اینکه دانشجویان در درس‌های قبلی، بیشتر به صورت نظری و تئوریک دانش برنامه‌ریزی شهری را فرا می‌گیرند، در این درس، آنچه به صورت نظری یاد گرفته‌اند را به صورت عملی و تجربی در محیط کارگاه فرا می‌گیرند تا با مشکلات و محدودیت‌های موجود بر سر راه برنامه‌ریزی شهری به نحو عینی‌تر آشنا شوند.

سرفصل‌ها:

انتخاب یک ناحیه از شهر
شناخت عناصر اصلی ناحیه مورد مطالعه در ابعاد شهری و منطقه‌ای
تهیه نقشه‌ها و لایه‌های اطلاعات
بغروزر کردن نقشه‌ها و لایه‌های اطلاعات
جمع‌آوری اطلاعات مربوط به ناحیه از طریق مطالعات کتابخانه‌ای و اسنادی
تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده با استفاده از تکنیک‌های تجزیه و تحلیل
تعیین فرصت‌ها و پتانسیل‌ها، مسایل و مشکلات ناحیه مورد مطالعه
تعیین اولویت‌ها با استفاده از تکنیک‌های تجزیه و تحلیل
تعیین استراتژی‌های کلان و خرد
طرح‌های ناحیه شهری
طرح‌های ساماندهی
طرح‌های موضوعی-موضعی

منابع اصلی:

- ۱- ابراهیم‌زاده، عیسی، ۱۳۸۹، سرزمین و برنامه‌ریزی محیطی در جنوب شرق ایران، انتشارات اطلاعات.
- ۲- آلن، رمی، ۱۳۸۸، مورفولوژی شهری: جغرافیا، آمایش و معماری شهر، مترجم علی اشرفی، دانشگاه هنر.
- ۳- بصیرت، میثم، ۱۳۹۰، آمایش سرزمین، سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.
- ۴- رهنما، محمد رحیم، آقاجانی، حسین، ۱۳۹۲، آمایش استان خراسان رضوی، انتشارات جهاد دانشگاهی، مشهد
- ۵- عیسی ابراهیم‌زاده، میرنجف موسوی، ۱۳۹۴، اصول و مبانی آمایش سرزمین، سازمان سمت، تهران
- ۶- وزین، سید غلامرضا، ۱۳۸۴، ساماندهی شهری، انتشارات درخشش.
- ۷- ملکی، سعید، مرادی مفرد، سمیرا، ۱۳۹۵، شهر خلاق (رویکردی نوین در برنامه‌ریزی و آمایش شهری)،

- ۸- Bertaud, A, ۲۰۰۴, The spatial organization of cities: Deliberate outcome or unforeseen consequence?, World Bank.
- ۹- Jaizuluddin Mahmud,(۲۰۱۱) ,City foresight and development planning case study: Implementation of scenario planning in formulation of the Bulungan development plan, Futures ۴۳ , ۶۹۷-۷۰۶.
- ۱۰- Morrill, Richard, ۱۹۷۴, spatial organization of society, Californie Oxford Press.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
مدل‌ها و فنون تصمیم‌گیری در آمایش شهری	۲	نظری	-
Models and methods of decision making in urban planning	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد □
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □	

اهداف کلی درس: درس روش‌ها و فنون تصمیم‌گیری و بر آن است تا تحقق بخش اهداف زیر باشد.

- شناخت انواع روش‌ها و فنون تصمیم‌گیری و کسب مهارت‌های لازم در جهت کاربرد آنها در برنامه‌ریزی‌های شهری و منطقه‌ای
- تعیین بهینه‌ترین و مستعدترین مکان‌ها جهت بهره‌برداری بهینه از مزیت‌های اقتصادی و اجتماعی مناطق شهری
- تبیین منطقه‌ای در خصوص نحوه‌ی سازمان‌دهی فضایی و اولویت‌بندی مناطق و سکونتگاه‌های شهری.

اهداف رفتاری: هدف‌های رفتاری این درس می‌تواند آماده‌سازی علمی و عملی دانشجویان برای ورود به حوزه تصمیم‌گیری و تصمیم‌سازی در تحقیقات علمی و همچنین سلسله‌مراتب اداری و اجرایی را فراهم آورد تا با درک درست از انواع مدل‌ها و فنون تصمیم‌گیری، بتوانند با مشارکت ذی‌نفعان حوزه برنامه‌ریزی شهری و به ویژه با مشارکت مردم، تصمیم درست و مناسب در زمینه‌های مختلف اتخاذ نمایند.

سرفصل‌ها:

تبیین جغرافیایی مفهوم تصمیم‌گیری و کاربرد آن در آمایش شهری
طبقه‌بندی و تشریح روش‌ها و مدل‌های تصمیم‌گیری
روش‌های بهنجارسازی (استانداردسازی) شاخص‌ها در فرایند تصمیم‌گیری
روش‌های وزن‌دهی شاخص‌ها (روش‌های رتبه‌بندی، درجه‌بندی، آنتروپی و AHP)
روش‌ها و فنون تصمیم‌گیری چند شاخصه در آمایش شهری
روش حذف و انتخاب سازگار با واقعیت Electre
روش مجموع ساده وزنی SAW
روش نقطه بهینه IPM
روش‌ها و فنون تصمیم‌گیری چند شاخصه مبتنی بر منطق فازی در آمایش شهری
تکنیک رتبه‌بندی براساس تشابه به حل ایده‌آل Topsis
روش جمع وزنی فازی

منابع اصلی:

- ۱- آذر، عادل، ۱۳۷۸، تصمیم‌گیری کاربردی، انتشارات نگاه دانش، تهران.
- ۲- پورطاهری، مهدی، ۱۳۸۹، کاربرد روش‌های تصمیم‌گیری چند شاخصه در جغرافیا، انتشارات سمت، چاپ اول.
- ۳- فتاحی، احداله، حاجی‌نژاد، علی، ۱۳۹۵، کاربرد مدل‌ها و فنون تصمیم‌گیری در جغرافیا با تأکید بر برنامه‌ریزی روستایی، شهری و گردشگری، انتشارات جهاد دانشگاهی.
- ۴- مالچفسکی، یاچک، ۱۳۸۵، سامانه اطلاعات جغرافیایی و تحلیل تصمیم چند معیاری، ترجمه دکتر اکبر

پرهیزگار و عطا غفاری گیلانده، انتشارات سمت.

د. Malczewski, Jacek. Rinner, Claus, ۲۰۰۵. _ Multicriteria Decision Analysis in Geographic Information Science (Advances in Geographic Information Science).

ه. Mullen John. Douglas, Roth Byron Mitchell, ۲۰۰۲, Decision making: its logic and practice, Rowman and Littlefield Publishers, INC.

۲- سرفصل درس های تخصصی گرایش محیط زیست شهری

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
دیدگاه های برنامه ریزی محیط زیست شهری	۲	نظری	-
Approaches of urban environment planning	تعداد ساعت: ۳۲	آموزش تکمیلی عملی: سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □	دارد □ ندارد □
<p>اهداف کلی درس: آگاهی دانشجویان از آلودگی ها و تهدیدات عمده زیست محیطی پیش روی شهرها و آشنایی با روش ها و رویکردهای مناسب برنامه ریزی برای ایجاد محیط زیست شهری پایدار است.</p> <p>اهداف رفتاری: در این درس انتظار می رود دانشجویان بتوانند دیدگاه های مختلف در مورد برنامه ریزی محیط زیست را درک کنند و رویکردی را در مورد برنامه ریزی محیط زیست شهری انتخاب کنند که به واقعیت بومی شهر مورد مطالعه نزدیکتر باشد.</p> <p>سرفصل ها:</p> <p>مفاهیم زیست محیطی؛ تعریف محیط زیست چرخه های زیست محیطی اکولوژی و اکولوژی انسانی آلودگی ها • آلودگی های زیست محیطی • آلودگی و مواد زائد ناشی از توسعه شهرنشینی • تولید مواد زائد در فعالیتهای روزمره برنامه ریزی با رویکرد محیط زیست شهری اهمیت و ضرورت برنامه ریزی برای بهبود محیط زیست شهری محیط زیست شهری و توسعه پایدار شهری سیر تحولات برنامه ریزی محیط زیست شهری در جهان و ایران روش های برنامه ریزی محیط زیست شهری روش های تجزیه و تحلیل اطلاعات با استفاده از مدل ها و نرم افزارهای مختلف دیدگاه های و رویکردها در برنامه ریزی محیط زیست شهری پیشینه و سیر تحول دیدگاه های نظری در خصوص محیط زیست شهری</p> <ul style="list-style-type: none"> • در جهان • در ایران <p>بررسی مهمترین مکتب های فکری تأثیرگذار بر دیدگاه های برنامه ریزی محیط زیست شهری تعامل فرایندهای جهانی شدن، جهان شهرها، شبکه شهرهای جهانی و... با دیدگاه های برنامه ریزی محیط زیست شهری ارتباط مسائل حقوقی، اجتماعی و اقتصادی شهر با محیط زیست شهری</p>			

بررسی مسائل حقوقی و قانونی مرتبط با محیط‌زیست شهری
 برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری و مشارکت مردم
 اقتصاد شهری و نحوه تعامل آن با محیط‌زیست شهری
 مروری بر تجربیات کشورهای موفق در زمینه برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری
 بررسی مهمترین نتایج و دستاوردهای کشورهای موفق در زمینه برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری
 مشکلات و معضلات محیط‌زیست شهری در ایران
 مروری بر عمده‌ترین مشکلات زیست‌محیطی در شهرهای کشور

- آلودگی هوا، آلودگی صوتی و آلودگی‌های شنیداری
- سیستم‌های فاضلاب شهری
- پراکنده‌رویی و مشکلات اکولوژی

بررسی راهکارهای احتمالی مواجهه با تأکید بر طرح‌های توسعه شهری موجود

منابع:

- ۱- اتحادیه شهرها، ۱۳۹۰، شهرهای قابل سکونت: فواید برنامه ریزی محیط زیست شهری، مترجمان: غلامرضا عباس زاده و سید علی حسین پور، انتشارات طحان.
- ۲- بهرام سلطانی، ۱۳۸۷، محیط زیست در برنامه ریزی شهری و منطقه‌ای (جلد ۱ و ۲)، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، تهران.
- ۳- حجازی، رضوان، ۱۳۹۴، مبانی توسعه پایدار با تأکید بر محیط زیست شهری، مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهر تهران (شهرداری تهران).
- ۴- دونالد میلر، گرت درو، ۱۳۹۴، برنامه ریزی محیط زیست شهری (سیاست‌ها، ابزارها و راهبردهای بین‌المللی، انتشارات علم آفرین.
- ۵- Leitmann, Joseph, ۱۹۹۹. Sustaining Cities: Environmental Planning and Management in Urban Design (Hardcover-Jul۲۷)
- ۶- Marcotullio, Peter J. and McGranahan, Gordon, ۲۰۰۶. Scaling Urban Environmental Challenges: From Local to Global and Back (Paperback-Dec۱۰)
- ۷- Miller, Donald and De Roo, Gert, ۲۰۰۵. Urban Environmental Planning: Policies, Instruments And Methods In An International Perspective (Urban Planning and Environment) (Hardcover-Feb۲۸)
- ۸- J Nouri, J, R, Malmasi, S., ۱۹۹۸, Environmental impact assessment of urban development plan by vulnerability model application, Tehran University Publication.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	درس پیش نیاز:
ارزیابی پیامدهای زیست محیطی برنامه‌های توسعه شهری	۲	نظری / عملی	-
Evaluation of urban development environmental impacts	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	
	۲۸	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □	

اهداف کلی درس: آشناساختن دانشجویان با اصول ارزیابی و آشنایی دانشجویان با چارچوبی برای کمی‌ساختن اثرات محیطی توسعه شهری شناخت ابعاد مختلف اثرات برنامه‌های توسعه شهری

اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان با انواع مدل‌های کمی و کیفی ارزیابی آشنا شده و قادر خواهند بود طرح‌های مرتبط با مسایل محیطی، اقتصادی، اجتماعی و بهداشتی و سلامت را ارزیابی کرده و تفاوت میان ارزیابی و ارزشیابی این طرح‌ها را درک کنند.

سرفصل‌ها:

برآورد اثرات محیطی (EIA)
 مشکلات کلیدی محیطی شهری
 برآورد اثرات محیطی: اصول برآورد اثرات توسعه شهری
 ارزشیابی اثرات اقتصادی برنامه‌های توسعه شهری
 ارزشیابی اثرات اجتماعی برنامه‌های توسعه شهری
 ارزشیابی اثرات بهداشتی و سلامت برنامه‌های توسعه شهری

منابع اصلی:

- ۱- استیون کرول، مارک دیکین، ۱۳۹۵، توسعه شهری پایدار: چارچوب و توافق نامه برای ارزیابی زیست محیطی، انتشارات سخنوران.
- ۲- احمدیان، احمد؛ پاک وجدان، سمیه و کمالی، کوروش، ۱۳۹۲، کاربرد مطالعات محیطی در طرح‌های توسعه شهری و منطقه ای، انتشارات آذرخش.
- ۳- بیرودیان، نادر، (۱۳۸۵) مدیریت بحران، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد
- ۴- ماتیو کاهن (۱۳۹۰)، شهرهای سبز (توسعه شهری و محیط زیست)، مترجم، محمد خورشید دوست و مهدی ضرغامی، انتشارات دانشگاه تبریز، تبریز
- ۵- Thomas L. Daniels, ۲۰۰۳, Environmental Planning Handbook: For Sustainable Communities and Regions, Hardcover-Nov ۱.
- ۶- Farr, Douglas, ۲۰۰۷, Sustainable Urbanism: Urban Design With Nature (Hardcover-Nov ۱۶).
- ۷- Shepard, B. Richard, ۲۰۰۵, Quantifying Environmental Impact Assessments Using Fuzzy Logic, Library of congress Cataloging in Publication Data.

عنوان درس:	توان های محیطی در برنامه ریزی توسعه پایدار شهری	تعداد واحد:	۲	نوع واحد:	نظری	دروس پیش نیاز:	-
Environmental potentials in planning of urban sustainable development		تعداد ساعت:	۳۲	آموزش تکمیلی عملی:	دارد ☐ ندارد ☐	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	

اهداف کلی درس: افزایش آگاهی دانشجویان از توان های محیطی در ابعاد و زمینه های مختلف
اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان با بردارهای توان محیطی برای مسایل شهری و فرایند برنامه ریزی آن با رویکرد به توسعه پایدار را فرا خواهند گرفت.

سرفصل ها:

مفاهیم پایه و تعاریف
محیط جغرافیایی و توان های محیطی
اصول برنامه ریزی محیطی
فرایند برنامه ریزی محیطی
دامنه و کاربرد ابزارهای عملی برای برنامه ریزی محیطی
توان های فردی
توان های سازمانی
توان های جامعه ای
توان های ملی
بردارهای توان های محیطی برای تولید انرژی
توان های محیطی برای ساخت و سازهای شهری
الزامات توسعه پایدار شهری
تهدیدها و مخایرات محیطی
ضوابط مکانیابی برای تأسیسات شهری

منابع اصلی:

- ۱- بهمند، داداله، ۱۳۹۳، بهره گیری از برنامه ریزی محیطی جهت رسیدن به شهرهای زیست پذیر، انتشارات آرنا.
- ۲- توفیق، فیروز، ۱۳۸۵، آمایش سرزمین؛ تجربیات جهانی و انطباق آن با شرایط ایران، وزارت مسکن و شهرسازی.
- ۳- جمعه پور، محمود، ۱۳۹۵، برنامه ریزی محیطی و پایدار شهری و منطقه ای: اصول، روش ها و شاخص های محیطی پایداری سرزمین، انتشارات سمت.
- ۴- خدری، رضا، ۱۳۹۴، الزامات و شاخص های توسعه پایدار شهری، انتشارات نوروزی.
- ۵- رهنمایی، محمد تقی، ۱۳۹۵، ایران، توان های طبیعی و محیطی آن، انتشارات مهکامه.

۶- صالحی، اسماعیل، ۱۳۹۰، برنامه ریزی و طراحی محیطی امنیت در محیط زیست شهری، انتشارات سازمان شهرداری های کشور.

۷- منطری، علیرضا، رضایی عارقی، محسن، ۱۳۹۵، بوم شناسی، برنامه ریزی و طراحی محیطی، انتشارات نگاران سبز.

۸- Gert, de Roo, Miller, Donald, ۲۰۰۴, integrating city planning and environmental improvement: practicable strategies for sustainable urban development, Ashgate publishing.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
کارگاه برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری	۲	نظری / عملی	-
Workshop of Urban environmental planning	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد ■ ندارد □
	۴۸	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه ■ سمینار □	

اهداف کلی درس: آشنایی عملی دانشجویان با مهمترین مسائل و مشکلات زیست‌محیطی شهرها در یک برنامه کارگاهی و همچنین برنامه‌ریزی عملیاتی برای کاهش مشکلات موجود با استفاده از رویکردهای جدید برنامه‌ریزی شهری و توسعه پایدار می‌باشد.

اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان، آنچه به صورت نظری یاد گرفته شده را به صورت عملی و تجربی در محیط کارگاه فرا می‌گیرند تا با مشکلات و محدودیت‌های موجود در مورد مسائل محیط‌زیست شهری به نحو عینی‌تر آشنا شوند.

سرفصل‌ها:

آشنایی اولیه با مسائل زیست‌محیطی شهرها
 تشریح اهداف درس کارگاه
 دسته بندی مهمترین مشکلات زیست‌محیطی موجود در شهرها
 آلودگی منابع آبی، آلودگی هوا، عدم کفایت آب آشامیدنی، نبود سیستم جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب، آلوده شدن خاک به مواد شیمیایی، انباشته شدن مواد زائد جامد، فرسایش خاک، مشکلات مربوط به دفن زباله و غیره.
 انتخاب موضوع مرتبط با یکی از مسائل و مشکلات زیست‌محیطی شهرها
 توجه به اولویت‌های زیست‌محیطی سازمان‌های شهری
 انتخاب موضوع
 انتخاب محدوده مورد مطالعه
 تعیین هدف یا اهداف مورد نظر
 بررسی ادبیات نظری مربوط به مشکلات زیست‌محیطی
 جمع‌آوری اطلاعات مرتبط با موضوع
 استفاده از منابع کتابخانه‌ای و اسنادی
 استفاده از روش‌های تحقیق میدانی جهت گردآوری اطلاعات
 تعریف و تشریح مسأله مورد نظر
 تعیین روش و متدولوژی تحقیق
 تجزیه و تحلیل اطلاعات یا مشکل زیست‌محیطی مورد نظر
 بررسی و ارائه ابعاد مختلف موضوع
 اهمیت و ضرورت موضوع
 پیامدهای زیست‌محیطی به وجود آمده
 پیامدهای اقتصادی اجتماعی منتج
 چگونگی برنامه‌ریزی برای مسائل و مشکلات زیست‌محیطی مورد نظر
 الزامات برنامه‌ریزی زیست‌محیطی شهرها
 چارچوب‌ها و راهکارهای قانونی برای برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری

استفاده از تجربیات کشورهای موفق در امر برنامه‌ریزی
استفاده از مدل‌ها و تکنیک‌های مختلف جهت برورد با مسائل زیست‌محیطی
ارزیابی اثرات زیست‌محیطی طرح‌ها و پروژه‌های شهری
رویکرد SIA یا ارزیابی اثرات
آشنایی با انواع مدل‌ها و تکنیک‌های موجود در زمینه برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری
انتخاب مدل بهینه برای حل مساله مورد نظر
عملیاتی کردن دل و تکنیک در محدوده مورد مطالعه
چگونگی استفاده از نرم‌افزارها برای برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری
استفاده از سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی (GIS)
استفاده از منابع سنجش از دور

منابع اصلی:

- ۱- بهرام سلطانی، کامبیز، ۱۳۹۴، محیط زیست در برنامه‌ریزی منطقه‌ای و شهری، انتشارات شهیدی.
- ۲- حجازی، رضوان، ۱۳۹۴، مبانی توسعه پایدار با تأکید بر محیط زیست شهری، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران (شهرداری تهران).
- ۳- زنگی آبادی، علی، حجه فروش نیا، شیلا، ۱۳۹۱، برنامه‌ریزی محیط زیست شهری، انتشارات شریعه توس.
- ۴- مخدوم، مجید، ۱۳۸۰، شالوده آمایش سرزمین، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۵- میلر، دونالد و گرت درو، ۱۳۹۰، برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری (سیاست‌ها، ابزارها و راهبردهای بین‌المللی)، ترجمه دکتر حمد پورا احمد، دکتر ابوالفضل مشکینی، فریاد پرهیز و حافظ مهدنژاد، انتشارات مرکز مطالعاتی و تحقیقاتی شهرسازی و معماری.
- ۶- وزارت مسکن و شهرسازی، ۱۳۶۹، مجموعه مباحث و روش‌های شهرسازی، جلد محیط‌زیست.
- ۷- ویلیام ای، ۱۳۹۳، طراحی پایدار (محیط زیست، معماری و برنامه‌ریزی)، مترجم: مهدی توکلی، مرکز تحقیقات و توسعه سازمان اتکاء.
- ۸- Beatly, Timothy, ۲۰۱۰. Biophilic Cities: Integating Nature into esign and Planning. (Paperback-Oct۲۵)
- ۹- Farr, Douglas, ۲۰۰۷. Sustainable Urbanism: Urban Design With Nature (Hardcover-Nov۱۶)
- ۱۰- Kelly, Stephanie B., ۲۰۰۴. Community Pnning: How to Solve Urban and Environmental Problems (Paperback-Nov).

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	درس پیش نیاز:
اکولوژی و برنامه ریزی محیط زیست شهری در ایران	۲	نظری	-
Ecology and Urban environmental planning in Iran	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد □
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □	

اهداف کلی درس: آشنایی دانشجویان با برنامه ریزی محیط زیست شهری در ایران؛ آشنایی دانشجویان با ویژگی‌های مدیریت محیط زیست شهری در ایران

اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان هم به جنبه‌های برنامه ریزی و هم مدیریتی محیط زیست شهری در ایران پرداخته و تفاوت میان برنامه ریزی و مدیریتی را درک می‌کنند.

سرفصل‌ها:

مفهوم و سابقه اکولوژی
مفهوم و سابقه اکولوژی شهری
اصول اکولوژی شهری
تاریخچه برنامه ریزی محیط زیست و موضوعات مرتبط به ایران
روند سیاست‌های کلیدی و عوامل تاثیرگذار بر رویافت‌های برنامه ریزی محیط زیست
مقررات موجود در زمینه محیط زیست شهری و تصمیم‌گیری‌ها
واحدها و سازمان‌های تصمیم‌گیرنده در مورد محیط زیست
ارتباط تئوری و عمل در برنامه ریزی محیطی
طرح‌های کلیدی محیطی در ایران
برنامه‌ریزی توسعه پایدار
شاخص‌های توسعه پایدار
گسترش بی‌رویه شهری (اسپرال) و اثرات زیست محیطی

منابع اصلی:

- ۱- برنامه اسکان بشر سازمان ملل متحد ، ۱۳۹۴. برنامه ریزی شهرهای پایدار، مترجم: احسان مجیدی فرد، به کوشش مرکز پژوهش‌های شورای اسلامی شهر مشهد.
- ۲- پورجعفر، محمد رضا و علوی بالمعنی ، ۱۳۹۱. ویدئو اکولوژی: بوم‌شناسی بصری در معماری و طراحی شهری، انتشارات آرمان شهر.
- ۳- تای چی ونگ ، بلیندا یوئن ، برنامه ریزی شهر اکولوژیک (۱۳۹۲) . مترجم ، محمد رحیم رهنما ، الهه کریمی ، انتشارات جهاد دانشگاهی ، مشهد
- ۴- شاهسواری ، عباس (۱۳۸۷)، اکولوژی شهری (جغرافیای گیاهی شهری روستایی) ، انتشارات دانشگاه بوعلی

سینا ، همدان

۵- کریستوفر جی بون و مدرس ، علی (۱۳۸۸) ، شهر ، محیط زیست و برنامه ریزی شهری ، مترجم، جمال‌الدین عقیلی ، ماندانا نوربخش ، انتشارات شهر آب ، تهران

۶- دبیری، فرهاد و عباسپور، مجید، مکنون، رضا، آزادبخت، بیتا، ۱۳۸۶، جایگاه محیط زیست در قوانین برنامه ای پس از انقلاب در ایران، علوم و تکنولوژی محیط زیست، دوره نهم، شماره ۱.

۷. Beatley, Timothy, ۲۰۱۰. Biophilic Cities: Integrating Nature into Urban Design and Planning, (Paperback – Oct ۲۵)

۸. Buch, Mahesh. N. , ۱۹۹۳. Environmental Consciousness and Urban Planning (Tracts for the Times) (Paperback - Jun)

۹. Campbell, Heather E. and Corley, ۲۰۱۱. Elizabeth A. Urban Environmental Policy Analysis (Hardcover - Dec)

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
حقوق و قوانین محیط زیست شهری	۲	نظری	-
Rules and Rights of Urban environment	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد ☐ ندارد ☐
	۳۲	سفر علمی ☐ آزمایشگاه کارگاه ☐ سمینار ☐	

اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان به بررسی و مطالعه قوانین و محیط زیست شهری در ایران می پردازند و با مبانی برنامه ریزی و مدیریتی شهری ایران آشنا شده و تفاوت آن را با سایر قوانین و مقررات شهری درک می کنند.

سرفصل ها:

مفهوم حقوق و تاریخچه علم حقوق
انواع شاخه های علم حقوق
مفهوم حقوق ، قوانین و مقررات شهری
مفهوم حقوق محیط زیست و سیر آن در قوانین ایران
حقوق محیط زیست در اسلام
نظام حقوقی حاکم بر طرح های شهری
اخلاق زیست محیطی و حقوق شهروندی

منابع اصلی:

- ۱- آریاپارسا، آیدا ، پورنوری، منصور ، ۱۳۹۳، حقوق محیط زیست و توسعه پایدار، انتشارات خرسندی.
- ۲- احمدی، مریم ، ۱۳۹۳، آشنایی با حقوق محیط زیست، انتشارات ندای کارآفرین.
- ۳- تقی زاده انصاری ، مصطفی ، ۱۳۸۷ ، حقوق محیط زیست در ایران ، تهران ، سازمان سمت
- ۴- جلالیان، عسگر ، ۱۳۹۵، حقوق بین الملل محیط زیست (مجموعه مقالات)، انتشارات دادگستر.
- ۵- جوادی املی ، عبدالله ، ۱۳۹۴ ، اسلام و محیط زیست، مرکز نشر اسرا
- ۶- ریچارد فوتز، فدریک دنی و عزیزان بهارالدین، ۱۳۹۴ ، اسلام و محیط زیست، مترجمان ، محمد خواجه حسینی و سیدشهاب الدین معین الدینی
- ۷- عبدالملکی، حمید ، ۱۳۹۵، حقوق محیط زیست طبیعی در ایران، انتشارات ملرد.
- ۸ - کاظمی ، سید علی ، تبریزی، مریم ، ۱۳۹۰، مجموعه قوانین محیط زیست شهری، تهران ، سازمان فرهنگی هنری شهرداری تهران، موسسه نشر شهر
- ۹- لوتار گوندلینگ، جی. دبلیو هويسمان ، ۱۳۹۵، حقوق محیط زیست، انتشارات دانشگاه تهران.
- ۱۰- David Dodman, Gordon McGranahan and Barry Dalal-Clayton, ۲۰۱۳, INTEGRATING THE ENVIRONMENT IN URBAN PLANNING AND MANAGEMENT, United Nations Environment Programme
- ۱۱- HEATHER E. CAMPBELL AND ELIZABETH A. CORLEY, ۲۰۱۲, ENVIRONMENTAL POLICY ANALYSIS, USA, Routledge

۳- سرفصل درس‌های تخصصی گرایش برنامه ریزی مسکن و بازآفرینی شهری

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	درس پیش نیاز:
نظریه ها، رویکردها و تجارب بهسازی و نوسازی و مسکن شهری	۲	نظری	-
Theories, approaches and experiences of urban rehabilitation and renewal and urban housing	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	☐ ندارد ☐ دارد
	۳۲	سفر علمی ☐ آزمایشگاه کارگاه ☐ سمینار ☐	

اهداف کلی درس: آشنایی دانشجویان با روند برنامه‌ریزی و مدیریت بافت‌های فرسوده و مساله‌دار و سیاست‌های توسعه و تأمین مسکن در جهان و ایران

اهداف رفتاری: در این درس انتظار می‌رود دانشجویان بتوانند دیدگاه‌های مختلف در دهه‌های مختلف بهسازی و نوسازی را درک کرده و از همدیگر تفکیک کنند و رویکردی را در مورد بافت‌های فرسوده انتخاب کنند که به واقعیت جامعه مورد مطالعه نزدیکتر باشد. همچنین دانشجویان قادر به استفاده از راهبردهای تأمین مسکن مناسب با شرایط بومی خواهند بود.

سرفصل‌ها:

مبانی نظری چارچوب مفاهیم پایه
اهمیت و ضرورت توجه به بافت کهن شهری
نظریه پردازان تأثیرگذار در مزالعات بافت‌های کهن شهری
دیدگاه‌های توسعه و ساخت شهری و اثرات آن بر بافت قدیم
تعاریف واژه‌ها و مفاهیم: (فرسایش و فرسودگی، مرمت شهر، حرایم آثار و ابناء تاریخی و...)
طرح‌های بهسازی و نوسازی بافت قدیمی در جهان
تجارب جهانی برخورد با بناها و بافت‌های تاریخی
نگرش‌های بهسازی و نوسازی بافت‌های کهن شهری
روش‌ها و انواع مداخله در بافت‌های کهن شهری
تجربیات جهانی بهسازی و نوسازی و بازسازی شهری
برنامه‌ریزی مسکن شهری (تعاریف، مفاهیم، ابعاد)
نگرش‌های اقتصاد مسکن
نگرش اقتصاد نئوکلاسیک
نگرش اقتصادی بازاری مسکن
نگرش اقتصاد برنامه‌ریزی شده مسکن
نگرش مسکن در اقتصاد کلان و خرد
نگرش سیاست‌های اعتباری مسکن با نگاهی به جاذب عرضه و تقاضا
نگرش الگوی تبیینی پویایی مسکن

دیدگاه‌های فراتر از نگرش‌های اقتصادی مسکن

نگرش مدیریت‌گرایی

نگرش رفتاری

نگرش‌های فضایی اجتماعی مسکن

نگرش اکولوژیکی، ساخت عمومی شهر ساخت منطقه واحدهای مسکونی ساختار شهری امریکای لاتینی و...

نگرش تلفیقی جغرافیایی مسکن

نگرش و زمینه‌های جامع عرضه و تقاضا در برنامه‌ریزی مسکن

نگرش و زمینه‌های کلان در برنامه‌ریزی مسکن (ساخت‌های سیاسی و اقتصادی، عملیات توسعه ملی، رفتار نهادی، بازار سرمایه و

سرمایه‌گذاری)

نگرش و زمینه‌های خرد در برنامه‌ریزی مسکن (تغییرات اجتماعی و محلی، جابجایی، کاربری زمین و تغییر تصمیمات در مورد محل

مسکن، باورهای فرهنگی اقتصادی و...)

منابع اصلی:

۱- آئینی، محمد، ۱۳۸۷، موضوعات اقتصادی، مالی و مدیریتی در بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده شهری، مرکز تحقیقات و ساختمان مسکن.

۲- پورجعفر، محمدرضا، ۱۳۸۸، مبانی بهسازی و نوسازی بافت قدیم شهرها، انتشارات پیام.

۳- حبیبی، سید محسن و ملیحه مقصودی، ۱۳۸۴، مرمت شهری، دانشگاه تهران.

۴- حبیبی، کیومرث، احمد پورحمد و ابوالفضل مشکینی، ۱۳۸۹، بهسازی و نوسازی بافت‌های کهن شهری، چاپ دوم، دانشگاه کردستان.

۵- زیویار، پروانه، عظیمی، آزاده، ۱۳۹۴، برنامه ریزی و مدیریت نوسازی و بهسازی بافت های فرسوده شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یادگار امام خمینی (ره).

۶- شماعی، علی و احمد پوراحمد، ۱۳۸۴، بهسازی و نوسازی شهری از دیدگاه علم جغرافیا، دانشگاه تهران.

۷- عبدی، محمد علی؛ مهدیزادگان، سیما و جلالوندی، مجید، ۱۳۹۲، مروری بر تجارب برخی کشورها در بهسازی و نوسازی بافت های شهری، وزارت مسکن و شهرسازی، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن.

۸- عندلیب، علیرضا، ۱۳۸۶، نوسازی بافت‌های فرسوده، حرکتی نو در شهر تهران، سازمان نوسازی شهر تهران.

۹- فلامکی، محمدمنصور، ۱۳۸۸، نوسازی و بهسازی شهری، سمت.

۱۰- محمدی، کاوه؛ رضویان، محمدتقی و ابوبکری، طاهر، ۱۳۹۲، فضاهاى فرسوده شهری (برنامه ریزی بهسازی و نوسازی)، انتشارات آستان قدس رضوی، دانشگاه امام رضا (ع).

۱۱- Bianchini, F. & Parkinson, M, ۱۹۹۳. Cultural policy and Urban Regeneration: The Western European Experience, Manchester: Manchester University Press.

۱۲- Roberts, P. & Sykes, H., ۲۰۰۰. Urban Regeneration: Handbook, London. Sage Publications.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
سکونت‌گاه‌های غیررسمی در کشورهای در حال توسعه	۲	نظری	-
Informal settlements in developing countries	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	☐ ندارد ☐ دارد
	۳۲	سفر علمی ☐ آزمایشگاه کارگاه ☒ سمینار ☐	

اهداف کلی درس: هدف این درس آشنایی لازم و کسب اطلاعات ضروری در زمینه سکونت‌گاه‌های غیررسمی در کشورهای مختلف دنیا با تأکید بر کشورهای در حال توسعه می‌باشد.

اهداف رفتاری: یکی از چالش‌های بزرگ جامعه شهری به ویژه شهرهای کشورهای در حال توسعه، مساله اسکان غیررسمی است. در این درس، دانشجویان می‌بایستی نوع سکونت‌گاه‌های رسمی کشورهای در حال توسعه را درک کرده و تفکیک کنند و بتوانند با توجه به زمینه مورد نظر، تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری مناسبی ر مورد سکونت‌گاه‌های غیررسمی کشور خودمان انجام دهند.

سرفصل‌ها:

تعاریف و مفاهیم
دستور کار اسکان بشر
فقر و اشکال مختلف آن در کشورهای در حال توسعه
ابعاد سکونت‌گاه‌های غیررسمی
اشکال سکونت‌گاه‌های غیررسمی
علل شکل‌گیری سکونت‌گاه‌های غیررسمی
مسائل سکونت‌گاه‌های غیررسمی
اثرات سکونت‌گاه‌های غیررسمی بر روی شهرها
روش‌های مداخله در سکونت‌گاه‌های غیررسمی
تجربیات کشورهای مختلف از چگونگی مداخله در سکونت‌گاه‌های غیررسمی
اشکال مشارکت ساکنان سکونت‌گاه‌های غیررسمی در ساماندهی آنها
روش‌های توانمندسازی ساکنان سکونت‌گاه‌های غیررسمی

منابع اصلی:

- ۱- ایراندوست، کیومرث، ۱۳۸۹، سکونت‌گاه‌های غیررسمی و اسطوره حاشیه‌نشینی، سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری تهران.
- ۲- خلیلوند، کلثوم، ۱۳۹۰، حاشیه‌نشینی شهری و رهیافت‌های آن، نشر جوهر حیات، ۳.
- ۳- صابری، عطیه‌السادات، ۱۳۸۸، اسکان غیررسمی: حاشیه‌نشینی، نشر روزآمد.
- ۴- صالحی امیری، رضا، ۱۳۹۰، حاشیه‌نشینی و اسکان غیررسمی: چالش‌ها و پیامدها، انتشارات، ققنوس.

۵- هادیزاده بزار، مریم، ۱۳۸۲، حاشی‌نشینی و راهکارهای ساماندهی آن در جهان، شهرداری مشهد.
۶- Huchzermeyer, Marie, ۲۰۰۴, Unlawful occupation: Informal settlements and urban policy in South Africa and Brazil, Africa World Press.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
اقتصاد زمین و مسکن شهری	۲	نظری	-
Urban Real Estate economy	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد □
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □	

اهداف کلی درس: آشنایی دانشجویان با دیدگاه های اقتصادی منطقه شهری زمین و مسکن، آشنایی با مدل ها، تکنیک ها و ابزارهای علمی جهت تحلیل اقتصاد زمین و مسکن شهری و برنامه ریزی این دو پدیده شهری

اهداف رفتاری: از مباحث اصلی در بخش مسکن، موضوع اقتصاد زمین و مسکن شهری می باشد که در این درس، دانشجویان با موضوع اقتصاد زمین و مسکن شهری به صورت پیشرفته و تخصصی آشنا می شوند و در پایان می باید تلفیقی جغرافیایی-اقتصادی از موضوع داشته باشند تا با دیدگاه کلان نگری و همه جانبه موضوع، عینی تر با مشکلات شهری به ویژه مشکل مسکن شهری برخورد کنند.

سرفصل ها:

تعاریف و ماهیت زمین شهری
 جایگاه زمین شهری در برنامه ریزی توسعه شهری
 اقتصاد شهری و بازار زمین
 عوامل عرضه و تقاضای زمین شهری
 سیر تحول قوانین و سیاست های زمین شهری در جهان و ایران
 مدل ها و تکنیک های تحلیل اقتصاد زمین شهری
 تحلیل اجتماعی، اقتصادی و کالبدی مسکن شهری
 نظریه های برنامه ریزی مسکن شهری
 نظریه های برنامه ریزی مسکن
 شاخص های اقتصاد مسکن در جهان و ایران
 عوامل عرضه و تقاضای مسکن
 سابقه و تحلیل برنامه ریزی مسکن در ایران
 تکنیک های برنامه ریزی اقتصاد مسکن
 فرآیند برنامه ریزی مسکن در مقیاس ملی و محلی
 جایگاه مسکن در برنامه ها و طرح های توسعه شهری

منابع اصلی:

- ۱- پورمحمدی، محمدرضا، ۱۳۸۵، برنامه ریزی مسکن، انتشارات سمت، چاپ سوم.
- ۲- رفیعی، مینو و دیگران، ۱۳۸۲، اقتصاد مسکن (مجموعه مقالات آموزشی)، سازمان ملی زمین و مسکن، دفتر شماره ۱.

۳- زبردست، اسفندیار، ۱۳۷۹، شاخص های مسکن و شاخص های شهری، مجله اسکان (فصلنامه کمیته ملی اسکان بشر)، ۱۷.

۴- عزیزی، محمدمهدی، ۱۳۸۳، جایگاه شاخص های مسکن در فرآیند برنامه ریزی مسکن، فصلنامه هنرهای زیبا، شماره ۱۷.

۵- میرکتولی، جعفر و دیگران، ۱۳۸۸، درآمدی بر اقتصاد فضا، انتشارات دانشگاه گلستان.

۶- Jenkins Paul et al., ۲۰۰۷, Planning and Housing in the Rapidly Urbanizing World, Routledge London.

۷- Program; Extensive Survey: Preliminary World Bank, ۲۰۰۲, The Housing Indicators

۸- Somerville Peter and Sprinjinjs Nijel, ۲۰۰۵, Housing and Social Policy: Contemporary Themes and Critical Perspectives, Routledge, London.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	درس پیش نیاز:
کارگاه برنامه ریزی مسکن و بازآفرینی شهری	۲	نظری / عملی	-
Workshop of Housing Planning and Urban Regeneration	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد ■ ندارد □
	۴۸	سفرعلمی □ آزمایشگاه کارگاه ■ سمینار □	

اهداف کلی درس: شرکت دانشجویان در کارگاه عملیاتی نحوه‌ی مداخله در بافت‌های فرسوده و مساله‌دار شهری در ایران

اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان، آنچه به صورت نظری یاد گرفته شده را به صورت عملی و تجربی در محیط کارگاه فرا می‌گیرند تا با مسائل بهسازی و نوسازی به نحو عینی‌تر آشنا شوند و بتوانند دانش خود در این زمینه را کامل کنند.

سرفصل‌ها:

طرح مساله و ارائه تعاریف و مفاهیم
 سوالات کلیدی و اهداف پژوهش
 ضرورت انجام
 ترسیم فرایند کار
 تدقیق مساله
 بررسی انواع شرح خدمات موجود مرتبط با موضوع
 بررسی و تحلیلی روش‌شناسی میزان کارایی کاستی و نارسایی
 شناخت (شناسایی و تحلیل برنامه‌های گذشته)
 تعیین شاخص‌های کارایی انواع برنامه‌ها
 ارزیابی نقاط قوت و ضعف
 گزینه‌های مختلف شامل
 تعیین انواع خدمات مورد نیاز در مواجهه با بافت فرسوده و مساله‌دار
 بررسی مراجع قانونی مرتبط
 بررسی عوامل مؤثر در تحقیق‌پذیری
 استخراج مفاهیم اولیه
 بررسی عوامل مؤثر در شکل‌گیری بافت
 گونه‌بندی و دسته‌بندی ویژگی‌های محدوده در زمینه کالبدی اجتماعی و اقتصادی و حقوقی و تشکیلات
 بررسی اجزای مداخله
 بررسی عوامل مؤثر در رویکردهای مداخله در بافت
 بازیابی گونه‌بندی عوامل مداخله و شاخص‌های تحقق‌پذیری تلفیق
 تجزیه و تحلیل
 برنامه‌ریزی

منابع اصلی:

- ۱- ذوالفقاریان، سیامک، ۱۳۸۷، بافت فرسوده، انتشارات تولد.
- ۲- رهنما، رحیم، ۱۳۸۸، برنامه‌ریزی مناطق مرکزی شهر، انتشارات دانشگاه فردوسی مشهد.
- ۳- عندلیب، علیرضا، ۱۳۸۹، اصول نوسازی شهری: رویکردی نو به بافت‌های فرسوده، آذرخش.
- ۴- منصوری، امیر، ۱۳۸۷، طرح ویژه نوسازی بافت‌های فرسوده، سازمان نوسازی شهر تهران.
- ۵- Couch, Chris, ۱۹۹۰, urban renewal: theory and practice, Macmillan Education, USA.
- ۶- Hyra, D., ۲۰۰۸, The New Urban Renewal: The Economic Transformation of and Bronzeville, University of Chicago Press, USA.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
برنامه‌ریزی و توانمندسازی جوامع محلی شهری	۲	نظری	-
Planning and empowerment of local urban communities	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد □
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه ■ سمینار □	

اهداف کلی درس: هدف این درس آشنا کردن دانشجویان با نظام برنامه‌ریزی و شیوه‌های توانمندسازی اجتماعات محلی آسیب‌پذیر شهری است.

اهداف رفتاری: انتظار می‌رود دانشجویان پس از گذراندن این درس، بتوانند نحوه برنامه‌ریزی و چگونگی بکارگیری آن را جهت توانمندسازی اجتماعات محلی فرا گیرند.

سرفصل‌ها:

جایگاه جوامع محلی (Community) در میان جوامع شهری (Urban Society)

روش‌های پهنه‌بندی فقر در فضای شهری

تجربیات جهانی در نظام برنامه‌ریزی و روش‌های توانمندسازی اجتماعات محلی

بررسی نقش و جایگاه بخش رسمی و سازمان‌های اداری در برنامه‌ریزی و توانمندسازی اجتماعات محلی

بررسی و نقش جایگاه سازمان‌های مردم‌نهاد (PVO, NGO, CBO) در توانمندسازی محلات فرودست

برنامه‌ریزی و توانمندسازی اجتماعات محلی از بعد اجتماعی

برنامه‌ریزی و توانمندسازی اجتماعات محلی از بعد اقتصادی

برنامه‌ریزی و توانمندسازی اجتماعات محلی از بعد کالبدی

برنامه‌ریزی و توانمندسازی اجتماعات محلی از بعد زیست‌محیطی

ارتقای بخشی اجتماعات محلی با تأکید بر شیوه‌های مدیریتی و حکمروایی شهری

مشارکت فراگیر اجتماعات محلی در مراحل مختلف برنامه‌ریزی

شیوه‌های شراکت عمومی خصوصی در پیشبرد و برنامه‌های توانمندسازی

جهانی‌شدن و آماده‌سازی اجتماعات محلی در نظام تقسیم کار جدید

توسعه پایدار در اجتماعات محلی

بررسی شیوه‌های تحقق حق اقامت و امنیت سکونت در اجتماعات محلی

محل‌بندی در شهرهای ایران و بررسی تطبیقی توانمندسازی سنتی و جدید

نقد و بررسی سند ملی توانمندسازی و ساماندهی سکونت‌گاه‌های غیر رسمی در ایران

منابع اصلی:

۱- پاتر، رابرت. ب، وسلی لوید ایونز، ۱۳۸۴، شهر در جهان در حال توسعه، ترجمه کیومرث ایران‌دوست، مهدی

دهقان منشادی، میترا احمدی، انتشارات سازمان شهرداری‌ها، تهران.

۲- خاکساری، علی و همکاران، ۱۳۸۵، محله‌های شهری در ایران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تهران.

- ۳- سمپوزیوم حاشیه‌نشینی، ۱۳۸۲، دانشگاه علوم بهزیستی و توان‌بخشی، (۲) جلد، تهران.
- ۴- سند ملی توانمندسازی و ساماندهی سکونت‌گاه‌های غیررسمی، ۱۳۸۳، وزارت مسکن و شهرسازی، سازمان عمران و بهسازی شهری، تهران، پاییز.
- ۵- سهیل، م، ۱۳۸۴، شراکت عمومی-خصوصی در خدمات‌رسانی، شهری، راهکارهایی برای حمایت از کم‌درآمدها، ترجمه.
- ۶- عظیمی‌املی، جلال، صادقی، پداله، ۱۳۹۴، توانمندسازی و ساماندهی اقتصادی سکونتگاه‌های غیررسمی، انتشارات آذرخش.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
ارزیابی سیاست های مسکن و بازآفرینی شهری	۲	نظری	-
Evaluating the policies and impacts of housing and urban regeneration	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد □
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار ■	

اهداف کلی درس: هدف از این درس آشنا کردن دانشجویان با آثار مختلف طرح های بهسازی و نوسازی شهری و سیاست های توسعه مسکن است.

اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان با انواع مدل های کمی و کیفی ارزیابی آشنا شده و قادر خواهند بود طرح های مرتبط با بهسازی و نوسازی و مسکن شهری را ارزیابی کرده و تفاوت میان ارزیابی و ارزشیابی این طرح ها را درک کنند.

سرفصل ها:

معرفی موضوع و مروری بر طرح های باسازی و نوسازی شهری
روش ها و مدل های ارزیابی طرح های شهری
پیامدهای ناشی از طرح های بهسازی و نوسازی در شهرهای منتخب جهان
روش های مداخله در بافت های فرسوده شهری و بررسی تطبیقی پیامدهای مختلف آن
بررسی پیامدهای اجتماعی فرهنگی ناشی از مداخله در بافت های فرسوده
بررسی پیامدهای اقتصادی مالی پروژه های بهسازی و نوسازی شهری
ارزیابی پیامدهای زیست محیطی ناشی از طرح بهسازی و نوسازی
ارزیابی پیامدهای کالبدی طرح های بهسازی و نوسازی
ارزیابی پیامدهای حقوقی قضایی طرح های بهسازی و نوسازی شهری
آسیب شناسی تطبیقی طرح های نوسازی و بهسازی
ارزیابی ضوابط و مقررات طرح های بهسازی و نوسازی
بررسی تطبیقی کیفیت زندگی در بافت های فرسوده قبل و بعد از طرح های بهسازی و نوسازی
مطالعه ساخت و بافت جدید محلات نوسازی شده و ارزیابی میزان تجانس آنها با بافت های مجاور و کلیت شهر
ارزیابی سیستم یکپارچه مدیریت بافت های فرسوده و روش های ارتقا بخشی آن
ارزیابی پیامدهای ناشی از عدم مشارکت اجتماعی در طرح های بهسازی و نوسازی
راهکارهای پیشنهادی برای کاهش پیامدهای منفی طرح های بهسازی و نوسازی
آشنایی با سیاست ها و پیامدهای توسعه زمین و مسکن شهری در جهان
ارزیابی سیاست های توسعه زمین و مسکن در کشور و ارائه مسیر آینده پژوهی در حیطه چند سناریو

منابع اصلی:

- ۱- شکرگزار، اصغر، ۱۳۸۵، توسعه مسکن شهری در ایران، انتشارات حق شناس، رشت.
- ۲- قاسمی، علی و قادرمرزی، حامد، ۱۳۹۵، سیاست های تأمین مسکن: تجارب جهانی و ایران، سازمان انتشارات جهاد دانشگاهی.

۳- کلانتری، حسین و احمد پوراحمد، ۱۳۸۴، فنون و تجارب برنامه‌ریزی مرمت یافت تاریخی شهرها، جهاد دانشگاهی.

۴- مشرف دهکردی، حسین، ۱۳۹۳، بازآفرینی فضاهای شهری: گونه‌ها و رویه‌ها، انتشارات دهکردی.

۵- Hamouche, M.B., ۲۰۰۹, can chaos theory explain complexity in urban fabric, Nexus Network Journal, ۱۱ (۲), ۲۱۷-۲۴۲.

۶- Georgan, P.S., ۲۰۰۱, comeback cities: a blueprint for urban neighborhood revival, Westview Press, USA.

۷-Weicher John C., ۲۰۱۲. Housing Policy at a Crossroads: The Why, How, and Who of Assistance Programs, (Hardcover- Jan ۱۶)

۴- سرفصل درس‌های تخصصی گرایش کاربری اراضی و ممیزی املاک

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
کاربرد نقشه های کاداستر و نقشه های تفصیلی شهری	۲	نظری	-
Applying the urban Cadastral and Detailed maps	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد ☐ ندارد ☐
	۳۲	سفر علمی ☐ آزمایشگاه کارگاه ☒ سمینار ☐	

اهداف کلی درس: آشنایی دانشجویان با نحوه تهیه و کاربرد نقشه های تفصیلی و کاداستر شهری است که مبنای ممیزی اراضی و املاک می باشد.

اهداف رفتاری: آشنایی با سابقه تهیه نقشه های کاداستر و ضرورت تهیه و کاربرد آنها در تفکیک اراضی و املاک و تهیه اسناد مالکیت شهری و روستایی . آشنایی با سابقه تهیه نقشه های جامع و تفصیلی شهرها و ویژگیهای آنها و کاربرد آنها در شهرداری‌ها بویژه فرایند صدور پروانه و پایان کار ساختمانی و محاسبه عوارض و تخلفات شهرداری.

سرفصل ها:

مفهوم نقشه ، انواع نقشه ، نقشه های طرحهای جامع و تفصیلی و کاداستر
روشهای تهیه نقشه های جامع ، تفصیلی و کاداستر
سابقه و تاریخچه تهیه نقشه های جامع ، تفصیلی و کاداستر
اهمیت و کاربرد نقشه ای جامع ، تفصیلی و کاداستر

بررسی سابقه و وضعیت متولیان تهیه و استفاده و کاربرد نقشه ای جامع ، تفصیلی و کاداستر در ایران .
تطبیق و تحدید حدود املاک و نیز کنترل و خدمات پشتیبانی و تکمیلی اعم از جمع آوری اطلاعات ثبتی (داده آمائی) و پردازش آن

منابع اصلی:

- ۱- قنبری ، ابوالفضل، ۱۳۹۰ ، کاداستر، نقش و چگونگی کاربرد آن در ممیزی و مدیریت کاربری بهینه ی زمین، نگاهی دیگر
- ۲- لارسن، گرهارد، ۱۳۷۶، سیستم های ثبت زمین و کاداستر، ابزارهایی برای اطلاعات و مدیریت زمین، ترجمه میترا پور کمال ، چاپ اول ، تهران: مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران.
- ۳- مهر کمال، محمد، ۱۳۷۷، مقدمه ای بر شناخت کاداستر و کاربرد های آن، تهران، مرکز اطاعات جغرافیایی شهر تهران .

۵- Kiril, Fradkin & tsher - ۲۰۰۲, Stablising an urban cadastreal digi: analytical reconstruction of parcel boundaries, department of civil engineering, technical inistitute of technology.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
کاربرد روش های ثبت و ممیزی اسناد و املاک شهری	۲	نظری/عملی	-
Applying the registration and audit methods of urban documents and properties	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی: دارد ■ ندارد □	
	۴۸	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار □	

اهداف کلی درس: آشنایی دانشجویان با روش های مختلف ثبت اراضی و املاک و مقایسه آنها با یکدیگر

اهداف رفتاری: آشنایی با انواع کاداستر از جمله: کاداستر ملکی (کاداستر شهری و) کاداستر عمومی (کاداستر مالی، کاداستر جامع، کاداستر آبی و کاداستر جغرافیایی)

سرفصل ها:

آشنایی با قسمت فنی کاداستر (نقشه برداری) شامل تهیه نقشه های ۱:۱۰۰ و ۱:۵۰۰ و آشنایی با قسمت توصیفی (حقوقی) ضمیمه نمودن اطلاعات توصیفی مانند مالکیتها، ارزش و بهاء مندرج در پرونده آشنایی و کاربرد انواع روشهای کاداستر شامل:

- کاداستر تحریری: تعیین موقعیت قطعه با جملات و عبارات مشخص با جهات اربعه
- کاداستر خطی: تعیین موقعیت جغرافیایی املاک با روشهای مختلف بر مبنای مختصات هندسی و ریاضی
- کاداستر رقمی: اطلاعات املاک به صورت رقمی در سیستمهای رایانه ای به صورت دو بعدی یا سه بعدی

استفاده از سیستمهای اطلاعات مختلف از جمله: سیستم اطلاعات زمینی (LIS-Land Information System) و سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)

منابع اصلی:

- ۱- الرسن، گرهارد، ۱۳۷۶، سیستم های کاداستر و ثبت زمین، مترجم: میترا پورکمال، تهران: مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران.
- ۲- یوسفی، رامین، ۱۳۹۱، کاداستر رقمی، انتشارات سازمان نقشه برداری، تهران
- ۳- Jan Van Sickle, ۲۰۱۵, GPS for Land Surveyors, Fourth Edition, Published by CRC Press.
- ۴- Burghardt, Dirk, Duchene, Cécile, Mackaness, William (Eds.), ۲۰۱۴, Abstracting Geographic Information in a Data Rich World, Springer.

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
دیدگاه ها و نظریه های کاربری اراضی و ممیزی املاک شهری	۲	نظری	-
Approaches and theories of urban land use and land audit	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد □ ندارد □
	۳۲	سفر علمی □ آزمایشگاه کارگاه □ سمینار ■	

اهداف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اهداف و نظریه های کاربری اراضی شهری از جمله نظریه های زمین آلتسو و اهداف اجتماعی، اقتصادی و زیست محیطی کاربری اراضی و ممیزی املاک و اراضی شهری می باشد.

اهداف رفتاری:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم و تعاریف کاربری زمین، آشنایی با اهداف کالبدی، اجتماعی و اقتصادی طرح های کاربری زمین، آشنایی با نظریه نقش اقتصادی زمین، شیوه های و الگوها و سابقه ممیزی املاک و مستغلات می باشد.

سرفصل ها:

نظریه نقش طبیعی زمین
 نظریه نقش برنامه ای زمین شهری
 نظریه نقش کالبدی زمین شهری
 نظریه نقش اجتماعی و اقتصادی زمین شهری
 نظریه توسعه پایدار کاربری زمین شهری
 فرایند و مراحل برنامه ریزی کاربری اراضی شهری
 معیارها و انواع کاربری زمین از دیدگاه برنامه ریزان شهری
 انواع زمین به لحاظ سابقه عمران و توسعه شامل: اراضی موات، بایر، دایر
 انواع زمین به لحاظ مالکیت شامل: اراضی دولتی، عمومی و وقفی
 مفاهیم و سابقه ممیزی املاک و مستغلات
 اهمیت ممیزی املاک و مستغلات در برنامه های توسعه شهری

منابع اصلی:

۱- زیاری، کرمت الله (۱۳۸۸)، برنامه ریزی کاربری اراضی شهری، تهران، انتشارات دانشگاه تهران.

۲- Philip R. Berke, David R. Godschalk, and Edward J. Kaiser, with Daniel A.

Rodriguez, ۲۰۰۶, Urban Land Use Planning, Fifth Edition, ,University of Illinois ,
۳- Rodelf ,Peterson, ۲۰۰۴, Land use Planning and Urban Transportation ,Technic
Zusammen, Germany
۴- Steve Tiesdell, (۲۰۱۱), Urban Design in the Real Estate Development Process, John
Wiley & Sons

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	درس پیش نیاز:
کارگاه کاربری اراضی و ممیزی املاک	۲	نظری / عملی	-
Workshop of land uses and land audit	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	☐ ندارد ☒ دارد
	۴۸	سفر علمی ☐ آزمایشگاه کارگاه ☒ سمینار ☐	

اهداف کلی درس: هدف کلی کارگاه تهیه نقشه های کاداستر بر اساس نقشه ای طرحهای تفصیلی شهری و تعیین حدود املاک و ثبت مشخصات ثبتی املاک از قبیل حدود اربعه ، انواع مالکیت و خصوصیات عرصه و اعیان املاک می باشد.

اهداف رفتاری:

دانشجویان با تهیه نقشه های تفصیلی و کاداستر آشنا خواهند شد که با توجه به استانداردها و کیفیت و دقت نقشه های کاداستر شهری تهیه می شوند، اینگونه نقشه ها نیازهای نقشه ای طرحهای عمران شهری از جمله طرحهای مسکن، شهرسازی، گازرسانی ، برق، شبکه مخابرات، آب و فاضلاب، مترو و سایر طرحها و پروژه های توسعه شهری را بخوبی برآورده خواهد ساخت و در ارتباط با فعالیتهای این طرحها خواهد بود. همچنین دانشجویان با کاربرد نرم افزارهایی مانند سیستم اطلاعات جغرافیایی و اتوکد برای تعیین مشخصات املاک و کاربری اراضی شهری به منظور تشکیل پایگاه داده اطلاعات ثبتی املاک نیز آشنا خواهند شد.

سرفصل ها:

تهیه نقشه وضعیت موجود املاک از روش نقشه برداری زمینی یا فتو گرامتری (نقشه ۱:۵۰۰)
 بلاک گذاری ثبتی بر روی قطعات دارای سند مالکیت بر روی نقشه های موضع موجود املاک مورد اشاره
 استخراج اطلاعات حقوقی از دفاتر املاک و پرونده های ثبتی
 تلفیق اطلاعات هندسی و توصیفی املاک و نتیجتاً ایجاد نقشه کاداستر
 ورود شیت نقشه های کاداستر به عنوان شیب مینا در یک بانک اطلاعات یکپارچه به عنوان بانک اطلاعات کاداستر
 پیاده سازی سیستم کاداستر در واحدهای ثبتی جهت استفاده و بروز رسانی اطلاعات
 بهره برداری از سیستم کاداستر و سرویس دهی به کاربران و عموم مردم .

منابع اصلی:

- ۱- شهرداری تهران ، معاونت شهر سازی ، ۱۳۹۱ ، ضوابط و مقررات طرح تفصیلی جدید شهر تهران .
- ۲- معصومی ، زکیه ، مرغابی زاده ، علیرضا زاده ، ۱۳۹۱ ، ضوابط طرح های تفصیلی شهر اهواز ، نشر تراوا ، تهران
- ۳- Nigel Dubben , Brendan Williams ,(۲۰۰۹),Partnerships in urban property development, Wiley.com

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
مدل های ارزیابی و سنجش وضعیت کاربری و تفکیک اراضی شهری	۲	نظری	-
The models of evaluating and assessing the urban land use and separation situation	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد ☐ ندارد ☐
	۳۲	سفر علمی ☐ آزمایشگاه کارگاه ☐ سمینار ☐	

اهداف کلی درس: هدف این درس آشنایی دانشجویان با روش های ارزیابی و نحوه کاربرد آنها در سنجش وضعیت کاربری اراضی شهری است.

اهداف رفتاری: در این درس دانشجویان با مفاهیم ارزیابی و ارزشیابی و کاربری و انواع کاربری اراضی و روشها و مدل های سنجش و ارزیابی کاربری اراضی آشنا خواهند شد. و توانایی لازم را براساس نقشه های تفصیلی و کاداستر برای شنایی و تفکیک اراضی شهری بدست خواهند آورد.

سرفصل ها:

- مفاهیم ارزیابی و ارزشیابی و کاربرد آن در برنامه ریزی کاربری اراضی شهری
- ارزیابی پیش از اجراء و حین اجراء و بعد از اجراء
- بیان جایگاه مفاهیم تفکیک، تجمیع، مشاع و افراز در اراضی و املاک شهری
- مدل های نظارت و ارزیابی در برنامه ریزی شامل جدول گانت، مدل پرت
- روشهای تهیه نقشه های کاداستر: شامل روش متر کشی، روش نقشه برداری مستقیم زمینی و روش فتوگرامی
- مدل سازی برای کاداستر سه بعدی
- چهارچوب مدل سازی موقعیت های دو بعدی و سه بعدی

منابع اصلی:

- ۱- سیف الدینی، فرانک (۱۳۸۳)، ارزشیابی طرح ها و برنامه ها، انتشارات سازمان شهرداریهای کشور، تهران
- ۲- مهندسین مشاور شارمند، ۱۳۸۲، شیوه های تحقق طرح های توسعه شهری در ایران، جلد اول، سازمان شهرداریهای کشور، چاپ دوم.
- ۳- مهندسین مشاور شارمند، ۱۳۷۹، شیوه های تحقق طرح های توسعه شهری، جلد دوم: تدوین شیوه های مناسب تهیه طرح های شهری در ایران، انتشارات سازمان شهرداریهای کشور، تهران.
- ۴- Benenson, I., Torrens, P.M., ۲۰۰۴, Geosimulation: Automata-based Modeling of Urban Phenomena, John Wiley & Sons
- ۵- Aerts, J.C.J.H., Eisinger, E., Heuvelink, G.B.M., Stewart, T.J., ۲۰۰۳, Using Linear Integer Programming for Multi-Site Land-Use Allocation, Geographical Analysis, ۳۵, ۲, pp. ۱۴۸-۱۶۹

عنوان درس:	تعداد واحد:	نوع واحد:	دروس پیش نیاز:
روش های محاسبه عوارض و درآمد املاک و مستغلات	۲	نظری	-
methods of calculating the real estate charges and incomes	تعداد ساعت:	آموزش تکمیلی عملی:	دارد ☐ ندارد ☐
	۳۲	سفر علمی ☐ آزمایشگاه ☐ کارگاه ☐ سمینار ☐	

اهداف کلی درس: هدف این درس آشنایی دانشجویان با مفاهیم اساسی اقتصاد شهری و منابع عمده درآمدی شهر و بویژه شهرداری اعم از عوارض ساختمانی ، تخلقات ساختمانی و نحوه محاسبه آنها در قالب موادی از قانون شهرداری ها از جمله تبصره های ماده ۱۰۰ برای محاسبه تخلقات است .

اهداف رفتاری: دانشجویان پس از گذراندن این درس، توانمندی لازم برای محاسبه ارزش اراضی و املاک بدست خواهند آورد و امکان فعالیت برای آنها در مؤسسات خصوصی (دفاتر خدمات شهرسازی)، عمومی (شهرداری)، دولتی (سازمان ثبت اسناد و املاک) فراهم خواهد شد.

سرفصل ها:

مفهوم اقتصاد ، اقتصاد خرد و کلان ، اقتصاد شهری
 آشنایی با مبانی قانونی تعیین ارزش املاک شهری (ماده ۶۴ قانون مالیاتهای مستقیم)
 اموال غیر منقول
 توسعه املاک و مستغلات
 بنگاه معاملات املاک
 معیارهای سنجش قیمت املاک (موقعیت ، کاربری ، تعداد بر ، دسترسی و غیره)
 ارزش معاملاتی عرصه املاک
 ارزش معاملاتی اعیانی املاک
 منابع درآمدی شهرداری
 درآمد های پایدار و ناپایدار
 عوارض و تخلقات ساختمانی

منابع اصلی:

- ۱- ارتور او- سلیمان ، ۱۳۸۹ درآمدی بر اقتصاد شهری ، ترجمه ، علی قادی و جعفر قادری ، انتشارات نور علم ، تهران.
- ۲- جان اف مک دونالد ، دانیل پی ، مک میلان ، ۱۳۹۴ ، اقتصاد شهری و اقتصاد املاک و مستغلات : نظریه ها و سیاست گذاری ، ترجمه علی حسن زاده و همکاران ، سازمان فرهنگی و هنری تهران ، موسسه نشر شهر ، تهران.
- ۳- درکوش ، سعید عابدین ، ۱۳۸۸ ، درآمدی بر اقتصاد شهری ، تهران مرکز نشر دانشگاهی.
- ۴- زنگنه یعقوب ، ۱۳۸۹ ، درآمدی بر اقتصاد شهری ، تهران ، نشر آذرخش .

- Δ. Ian Williamson et al, ۲۰۰۹, Land Administration for Sustainable Development, Esri press.
۶. Jaime Luque, ۲۰۱۵, Urban Land Economics, Springer International Publishing.
۷. Jack Harvey, ۲۰۰۰, Urban Land Economics, Macmillan.
۸. Richard, J. Arnott., and Daniel, ۲۰۰۶, A Companion to Urban Economics, Blackwell.

